

Taxa postali
plátite in num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hir-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánági
újság egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.

Ara 5 lej

Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernö. Felelős szerkesztő Jámor
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Há-
szegi Ernő, Str. Matei Milo 13.

Szombat, 1933 július 8

3693. FV
TAMUSZ 14.

XVI ÉV
152 SZÁM

A germán isten

Naponta újabb és újabb bizonyítékokat olvashatunk arról, hogyan próbálja a Hitler-kormány megkerülni a hitleri program legfontosabb pontját, amely a választásokon a szavazatok millióit szállította a nemzeti szocialista pártnak és amely a választások után hatalomhoz segítette. E pont: munkát és kenyeret!

Helyette kapták a lelki eldurvultságot, a barna felszerelést és ujjban az új germán vallást.

Ez felette lényeges. A földnélküli paraszt és a városi nincstelen roppant idegfeszültségben várta az új germán vallást az ő speciális istenével. A bölcs professzorok egész táborukra dolgozik azon, hogy rendszerbe skatulyázza az új teológiát és a német isten már megszületett. Valamelyik vallástudós kimutatta, hogy:

„A kereszténység alapjában nem egyéb, mint félreértett germánység. Az őskereszténység kultusz-szimbólumainak egész komplexuma az északi világból származik. Az észak Megallit vallásából fejlődött Izrael előkészítő vallása, Jézus tett sikertelen kísérletet arra, hogy újítsa az ő népiességében még élő ősvallást. Ha tehát a germán ember az ő és újtestamentum utján akarja megtalálni istenét, akkor ezt csak kerülő uton teheti.”

Ez a teológiai elgondolás bizonyára pontosan fedi az egész hitleri lelkiséget, világszemléletét, érzésvilágát. Germán isten kell nekik, aki a fellegekből is teremtő módra védekezik és pedig kizárólagosan az árjak fajtáját. És isten kell nekik, aki szemeszáll az egész világgal.

A maguk ábrázata szerint alkotják istenüket, akárcsak a négerék, akik a Jóstent, Jézust és Máriát négereknek ábrázolják.

Ugy látszik, Hitlerék ebben is kezdenek hasonlítani a négerrekhez.

Éppur si muove

Mégis mozog a föld, néha jobbról balra, máskor balról jobbra.

Mozog a föld és vele az idő is változik, az idő változásával pedig a világ is más-más arculatot vesz fel.

Nincs megállás, nincs pihenés — se a reakció előretörésében, se a reakcióra következő reakcióban.

Ime a bizonyosság:

Tízennégy éven keresztül Szovjet-Oroszország volt az, mely az egész világtól elszigetelten építette a föld egyhatod területén a maga új társadalmi és gazdasági rendszerét.

Egyedül a demokratikus Németország volt az, melyre Szovjet-Oroszország mint külpolitikai bázisra támaszkodhatott.

Ezzel szemben Franciaország, Anglia, Amerika és a keleteurópai államok ellenes gyűrűként vették körül a bolsevik Oroszországot.

Az intervenció háború réme egészen az utóbbi időkig nehéz, sőt féltékeny nehezedett a szocialista köztársaságok szövetségére.

Hitlernek kellett jönnie, hogy a Szovjet-Oroszországra nehezedő ellenséges atmoszféra eloszoljon és a régi ellenfelek baráti kézzelre gyűljenek össze a közös veszedelem: Hitler Németországa ellen.

A kocka a keleteurópai és ezt megelőzően a francia-orosz megnevezésű szerződésekké alaposan megfordult.

A német-orosz szövetség és barátkozás helyett a francia-orosz közelség ténye lépett a világpolitikai horizont középpontjába s az elszigetelt Oroszország helyett Hitler Németországa került a teljes politikai és gazdasági elszigeteltség kutyaszorítójába.

Németországra nézve ez az elszigeteltség sokkal veszedelmesebb és sokkal nagyobb jelentőségű, mint Oroszországra nézve volt.

Oroszország katonai nagyhatalom volt már átalakulásának első periódusában is és olyan hatalmas terület felett rendelkezik, mely csaknem egy önálló kontinens jellegét kölcsönzi neki. Nyersanyaglelőterületei szinte végtelenek, erőforrásai

Ausztriában a Németországgal való diplomáciai összeköttetés megszakítását követelik

Tauschitz osztrák berlini követ elhagyta Németországot

Elutazása előtt tiltakozó jegyzéket nyújtott át a német kormánynak Habicht rádióbeszéde miatt

Az angol kormány letiltotta az egyik angol gyárnál megrendelt hatvan harci repülőgépet szállítását Németország számára

Bécs, július 7. Tauschitz berlini osztrák követ meghíztást kapott, hogy tiltakozzék az osztrák kormány nevében a bajorországi rádió propaganda-előadásai és különösképpen Theo Habicht Ausztria-ellenes rádióbeszéde miatt.

Elterjedt hírek szerint Tauschitz berlini osztrák követ az osztrák tiltakozó jegyzék átnyújtása után elhagyta Berlint s elutazott Bécsbe.

Több oldalról követelés hangzik el abban az irányban, hogy szakítsák meg a diplomáciai viszonyt Németországgal s utasítsák ki az összes zavartkeltő birodalmi németeket Ausztriából.

Egyidejű jelentés szerint Dollfuss tegnap repülőgépen Grázba érkezett, ahol a hazafias szervezettek és az ifjuság előtt beszédet mondott. Hangoztatta, hogy nem német erény a hazudozás és a rágalmazás, hanem a becsületesség és a megbízhatóság. Az osztrák kormány küzd a marxizmus ellen, de ugyanakkor az igazi német ideákról is.

A kancellár cáfolta azokat a híreket, mintha szándékában lenne kényszer-kölcsönt jegyzésre kibocsátani és hogy igénybe akarná venni a takarékbetéteket.

A nemzeti szocialisták több csoportja a kancellár beszédének idején felvonulásokat és tüntetéseket kísérelt meg. A rendőrség szétzavarta a tüntetőket, akik hazafias dalokat harsogva akartak tömegéverődni a köruton. A gyűlés után a résztvevők egy része és nemzeti szocialista csoportok között összeütközések voltak. Tíz ember megsebesült. Többeket letartóztattak.

Ezzel csaknem egyidejűleg Miklas elnök megleghangú levelet intézett Vangoin szövetségi hadügyminiszterhez hatvanadik születésnapja alkalmából. Az alsó-ausztriai tartománygyűlés és illetményvesztés terhe mellett tiltotta a nyugdíjasokat is a nemzeti szocialistákkal való politikai kapcsolatok fenntartásától. Egyidejűleg Kampfruf e. laptól a kancellári hivatal megvonta három hónapi időtartamra a kolportázs jogát. A Charkowban megjelenő Neuland e. lapot ugyan csak három hónap tartamára kitiltották Ausztria területéről.

London, július 7. A Times az osztrák helyzetet tárgyaló cikkében hangoztatja, hogy a Dollfuss-kormány helyzete a parlament kikapcsolása óta állandó szilárdulásban van, mert a szövetségi kancellár tud élni a kezébe adott hatalommal.

A Newyork Times értesülései szerint a német légügyi minisztérium által egyik angol gyárnál eszközölt 60 harci repülőgépet szállítására vonatkozó rendelés teljesítését az angol kormány a vállalatnál tiltotta.

A gyár engedett a kormány nyomásának s nem szállította a gépeket Németországnak. A newyorki lap valószínűnek tartja, hogy a rendőri szolgálatra szánt gépekkel Németország tulajdonképpen meg akarta kezdeni a fegyverkezési egyenjóság gyakorlatba történő átvitelét.

Ene dr. jelentést tett Vaidának a londoni konferenciáról

Bucuresti-Bukarest, július 7. Ma délután Bukarestbe érkezett dr. Ernest Ene országgyűlési képviselő, a londoni világ-gazdasági konferencia résztvevő román delegáció egyik tagja. Ene audiencián

jelent meg Vaida Sándor miniszterelnök előtt, részletes referátumot terjesztve a miniszterelnök elé a konferencia munkálatairól.

hatalmasok, politikai tekintetben pedig meg volt az az előnye, hogy népességének nagyrésze igénytelen volt, a demokráciát pedig sohasem ismerte. Ezenfelül Európa felé csak nyugati határain voltak érintkezési pontjai — Kelet felé pedig Kínában vagy legalább is Kína egyik részében erős támaszra lelt.

Hitler Németországa ezzel szemben Európa közepén az ellenséges érzelmű országok, haladott demokráciák közé van beékelve, katonailag jelentéktelen, bent az ország területén pedig milliók tömegek lesik, hogy egy adott pillanatban lesz. molhassanak gaz zsarnokaikkal.

Londonról Moszkváig, Madridtól Stockholmig terjed ma az antihitlerista front, amelyet a világ zsidóságának szolidaritása is nagyban erősít.

Hitler megjelenése Európá szinpadán kétségtelenül a reakció előretörését jelenti. De ennek a reakciónak — egyelőre

külpolitikai vonatkozásban — máris meg van a maga hatalmas és egészséges reakciója.

A civilizált világ összefogott a gyűlölt Szovjet-Oroszországgal, hogy a még gyűlöltebb hitlerizmust az elszigeteltség vagy gyűrűjébe szorítsa.

Nem kis sikere ez az orosz diplomáciának, de nem kis sikere Franciaországnak sem.

A német reakció talpraállította Európát, talpraállította a veszélyeztetett demokráciát s nem kis mértékben segítette diadalra a béke ügyét.

S ha ezt vesszük kiindulási pontnak, úgy tárgyilagosan megállapíthatjuk, hogy a hitlerizmusnak van némi előnye is.

Mert az orosz-angol-francia keleteurópai megnevezésű szerződések azt a bázist jelentik, melyekből a német reakció megdöntésének nagy műve kiindulhat és minden bizonnyal győzni is fog.

VILAG TÜKRE

A gazdasági szabadságért

A világ bajával, gondjával és bánatával megrakott, elnyűtt, nyirkogó, szüette szekeret, amely néhány hét óta döcögött Londonban a különböző bizottságok között, most újra alaposan telibe találta Roosevelt ur, aki jónéhány hónap óta erős füzeles alatt tartja az összes hiányos felszerelésű pénzügyi és gazdasági frontokat.

Különbözik egészen mindegy, hogy küld-e pótüzemetet az elnök ur vagy sem s főleg tökéletesen egyre megy, akármilyen is van az új híradásban, hiszen már annyira megzavarta a világot, hogy bizony hosszú idő kell hozzá, amíg azt a romhalmazzal, amelyet maga után hagy majd, végleg eltakarítják.

A londoni konferencia tehát apró részletkérdésekben sem tud érdemleges s végrehajtható döntéseket provokálni s egyelőre a nagy gazdasági jog bizonytalanság, amely egész Európát és Amerikát uralja, marad tovább s el kell rá készülni, hogy a helyzet mai állása mellett az áldozatok száma még erősen szaporodni is fog.

Lehet, hogy Rooseveltnek igaza van abban, hogy a valutakérdések, illetve a különböző országok pénzügyiségének stabilizálása a londoni tanácskozásnak nem lehet szinte kizárólagos témája, azonban az is bizonyos, hogy abban az atmoszférában, amelyet éppen az amerikai elnök intézkedései váltottak ki, azok, akik a világ s az emberiség megváltására vannak predesztinálva, erősen fuldokolnak.

Lehet, hogy az amerikai tőzsdén hossz egy kicsit fejbevégya, egy kicsit kótyagosítja teszi az amerikai tőke reprezentánsait, a katasztrófa azonban — sajnos — egyenes arányban fog állni azokkal a fellendülésnek tetsző hullámokkal, amelyek már azoknak a feje fölött is átesapnak, akik Washingtonban a kormánykeréknek ülnek s a nyilvános felé vezetik a hatalmas gözöst, amelyre nemrég még egész Európa fel akart kapaszkodni, hogy a tíz év óta tartó hullámvérés után szilárd partokra jusson, s amelyet most a legszörnyesebben lekapszolnának a föld testéről.

Persze, hogy Londonnak egyéb dolga is lett volna, mint Rooseveltet rábírní arra, hogy hagyja abba a dollárral való örületes játékait s engedje, hogy az arany teóriája, amely annyira idő és kísérlet után is egyedül bizonyult józannak, továbbra is esorbítatlan tekintéllyel diadalmasan uralkodjék.

De mit lehet tenni ellene, ha a Londonban összegyűlt urak ezen nagyon helyes álláspontjuk elfogadása nélkül céltalannak tartanak minden további tanakodást és tanácskozást.

Nem lesz tehát döntés a vámbarrikádok ügyében sem s az önellátásra való főrekvés tovább fog pusztítani az egész világon; nem történik semmi a háborús s a gazdasági adósságok egységes rendezése dolgában sem, amiből önként folyik, hogy minden ország arra fog kényyszerülni, hogy egyoldaluan keresse a számára legpraktikusabb, legcélszerűbb megoldásokat. Nem kötnék megállapodásokat a termelés s a fogyasztás aránvisztására s tetlenül tűrik majd, hogy a munkanélküliek száma — akik pedig erősen veszélyeztetik a világ békéjét és rendjét — tovább szaporodjék.

Szóval marad a szörnyű, a megalázó a minden emberi méltóságot lábbal tipró kötött gazdaságkodás, az állami intervencionalizmus, amely ma már ép úgy megköveteli a maga megszállhatatlan áldozatait Szovjet-Oroszországban, mint az Egyesült Államokban vagy Németországban s ami sohasem azt jelenti, hogy alkalmazásával az államok, a nemzetek, a népek, az egye-

temes érdekek érvényesülése, boldogulása biztosítatik az önzők s hazafiainak ellen, de ellenkezőleg. A kötött gazdálkodás többnyire a tehetségtelek, a korrupció diadalát jelenti az állam, az összesség és a tehetségek fölötte.

Hiszen jól tudjuk, naponta érezzük, hogy mily nyomasztó gond a mai ember életében a kötött devizagazdálkodás a behozatali és kiviteli engedelmek rendszere, amelyeknek kijátszására, megszerzésére az egész világra kiterjedő szervezetek egzisztálnak, akik nehézzé teszik, megdrágítják az életet s a tömlőbe vonszolják mindazokat, akik a kultúra és a humanizmus jegyében nem akarják tudomásul venni, hogy mindenütt a világon a kötött gazdálkodás tartama alatt komoly különbséget tesznek ember és ember között. A kötött gazdálkodásra vonatkozó rendelkezések törvénybeiktatásával tehát megszüntik az emberi egyenjogúság amelyet teljes mértékben csak a kereskedelmi és gazdasági szabadság tud biztosítani.

Amellett az állami intervencionálizmus hatálybaléptetése együtt jár az igazságszolgáltatás csődjével is, hiszen a tilto rendelkezések többnyire ellenkeznek a logikával, az értelemmel, a dolgozó, az alkotó, a teremtő ember érdekeivel s így csak természetes, hogy a becsületes és igazságos bíró, aki nem csupán a törvények rideg szavát, de az emberi jogokat is méltányolni köteles, gyakran teljesen tanácstalanul áll s vagy lelkiismerete ellen kénytelen dönteni, vagy át kell adnia magát a kor szellemének, amely pedig a történelem tanúságai szerint, rendesen csak a pártok vagy osztályok uralkodását vagy diadalát tartja fontosnak.

A londoni konferencia számottevő és előkelő résztvevői szinte mind-mind az angol liberális gazdasági iskola neveltjei, akik megborznak a kötött gazdálkodástól, akik kimondhatatlanul szenvednek minden olyan törvény és rendelet alatt, amelyek a tisztességes és hazafias ember méltóságát és mozgási szabadságát korlátozzák s talán éppen ez a legfőbb oka annak, hogy már szinte mindannyian a legszívesebben hazá mennének, mert úgy érzik, hogy a dolgok még nem értek meg ahhoz, hogy a nemzetek vezetői elhajítsák azokat a bilincseket, amelyeket a haborús gazdálkodás tanító mesterei — kétségtelenül kényszerűségből — raktak a világra, amelyeket azonban napjainkban csak azok propagálnak, akikben az egyéni érvényesüléshez nincs tehetség, s akik főleg csak akkor tudnak produkálni, ha mások s az állam fizeti a cehet.

Éppen ezért a világ gazdasági és pénzügyi rendbehuzatalához az első komoly lépés egy olyan konferenciának összehívása, amely az ugynevezett kapitalista termelési rend alapján egzisztáló összes országokra nézve kimondja az összes korlátozó rendszabályoknak hatályon kívül helyezését s a gazdasági szabadság teljes érvényesülését és ez a konferencia — bár minő hihetetlen is e pillanatban — rövid időn belül össze fog ülni, mert a kötött gazdálkodás egyformán esődbe visz minden államot, akármilyen nagy, akármilyen kulturált, s akármilyen jószándékúak is az ország vezetői.

י ה ו ד י ם !!

אכטעס — לעגט געוויכט
אויף פערלעכליכקייט אין
כשרות אונד קויפט נור
דאס פאן פערלעכליכען
ידישען ערצייגטע

„OLIVUM“

שפייזעוהל

Könnyen nevezhet! A legjobb viclap az

Olság

ezentul változatlan terjedelemben csak

5— lel

Hogyan tanulok héberül Palesztinában?

Megérkeztem Jeruzsálembe és azonnal hozzáláttam törni a fejem, miként sajátíthatom el leggyorsabban az élő héber nyelvet. Öreg fejjel nehéz ám a könyvből magolni és ez nem is élő nyelv. Az nem zeng és nem cseng a szívből, fülbe. Más módokat után kutattam tehát. Beiratkoztam első kísérletként a Lemel-iskola III-ik osztályának kurzusaira. Ujságot olvastunk. Bizony lehetett volna is ott tanulni, ha csakhamar bele nem unok ebben a komoly formába. A kultúra egyéb hajlékait kerestem fel tehát. Eljártam fővárosunk irodalmi, kultúrelőadásaira. Egy Ben-Jehuda ünnepélyen Yellint hallom. Csodás a kiejtése, talán a legszebben beszél egész Erec Jisraélben. A héber írók estélyén Chernichowskyt, Burlát ismerem meg mint előadókat. A Habima kultúrestjén Bialikot és Olsvanger hallgatom. Bialik beszéde nyomán megelevenedik előttem a „Mátmid“ ingó arnyékalakja és a világ legtermészetesebb dolga előttem, hogy a mi kedves Olsvangerünket itt Jeruzsálemben héberül és nem Kolozsváron németül hallgatom. Aztán nekibátorodom és el-eljárom a héber egyetem irodalmi, történelmi előadásaira. Prof. Klausner éppen Abraham Mapporól ad elő, Yellin filológiát. Merész elhatározással később már a színházakba járok. A Habimában, a Matatében, az Ohelben otthonosan érzem már magam és élvezem az új zsidó történelmi színművet. Szekler „Rácháb“-ját, Bialik „Jom sisi kácér“-ját, Dosztojevskij „Éjjeli menedékhely“-ét (Básséfél), Shakespearet Chernichowsky fordításában. És az itt született, itt aktuális szatírát, Valódi „töcezet háárec“, — gondolom. Mert a Mataté a szatírát műveli, az Erec Jisraélben sarjadt, kímélelő pompásan találó, szakis de illő aktuális gunyt. A híres puenita cnekesnőknél, Bracha Cofirát, Osznat Sarah Léwi, tisztán érzem az ájt és ájin megkülönböztetett kiejtését. De ha a vásártéren a legegyszerűbb mondatra kerül a sor, bizony nem egyszer megakadtam. Emiatt a kicsi Rinnához iratkoztam be tiszteletbeli tanulóknak.

A családnál, ahol a Jaffa uton napsugaras szobában lakom, van egy öt éves kis barátóm. Rinná, Dal, a neve. Ablakom alatt egy óriási fa árnyékot és madárdalt szolgált nekem. Reggel kellemes csicseregéssel költögetnek és én hallgatom, lesem, hogy vajjon héber-e a kiejtésük, tényleg máse-e az a madármusika, mint amelyhez eddig volt szokva a fülünk. Másik ablakomon kis barátóm csicseregése hallik. Figyelem, lesem, mit beszélget fáradhatatlanul az édesanyjával, korá hajnalától egészen a „gán“ idejéig. Gondolko-dom vajjon melyiket bálomul, melyiket élvezem inkább? Kis barátóm benyit és eldönti nehéz problémámat. Kötelességeimre ébreszt. Kikérde a tegnapi szavakat. Fontosságának teljes tudatában lépked egyik tárgytól a másikig és komoly arccal nézve fölém szól: „Kérde: át jódaát ná ze? Csalódot-tan huzza össze fekete csemöldökét, ha tudom. És milyen bájos mosolyra derül, ha hibát ejtek. Miért ég a kályha? — kérde csodálkozva. Hámamti májim báttánnur. Vízet melegítettem a kályhán, — felelem neki. — „Chimmánti májim ál háttánnur!“ — javít ki gyorsan. Olyan csodálatos nyelvtani érzéke van, hogy nálunk nem egy felnőtt tanító megirigyelhetné. Leül a szőnygre és a kártyával játszik. En regisztrálom a hasznát belőle, két új szó: sötí-ách — szőnyeg, kóláfim — kártya. Aztán odalép a toalettasztalhoz és én tőle tanulom meg a gombostű, biztosítótű, parfóm és egyéb fontos kellékeket. (Sziká, sziká, szgurá, bössem.) Megáll egy fényképem előtt. Ez te vagy, — mondja — de tudod-e hogy mi ez. Rámutat és elsorolja: ze cillum, zót hi zóchuchit, zót hi hammiszgeret. És én megtudom, hogy a képeret „miszgeret“. Megjegyzem magamnak mert csodálatos memóriájával nem felejt el a már megmondott szavakat s talán már estére kihallgatásra kerülhet a sor.

Mert a holdvilágos estéken is belátogat hozzám. „Hájjárách iggul“ — állapítja meg. Nem tudom mi az „iggul“. Megkérde. Körülnéz szemembe, fűr kész a szobában Szeretne felfedezni valamit, amivel szemléltethesse velem. Nem talál. Megfogja a kezem és az udvarra vezet. Rámutat az égen gyanutlanul sétáló holdvilágra és bosszankodva mondja: hát nem látod, hogy „iggul“? Még mindig nem tudom mi az. Egyszerre csak boldogan fut oda a falban lévő nagy esatornanyiláshoz, a te-lihold mása és lelkesedve magyarázza nekem: „hinné iggul“, látod ez az. Nem felejttem el többé, hogy kerek, annyi mint „iggul“.

Gyakori látogatásait kis kaktusz cserepeimnek és a szobában lévő babáknak köszönhetem. „Zót hi mőngagget vőze hákkusi. Jeled kusi mócé chén böénáj“. Ez a baba hegedül és ez a másik egy szercesen — mondja. Rájövök, hogy „kusi“, szercesen jelent. A kicsi szercesen babát „jeled kusi“-nak nevezi el és különösen megtetszik neki. A születésnapjára oda ajándékozom. Kis nyelvészem boldogan fut el a „szercesen gyermekkel“, a kiejtést nyelvtanítási honoráriummal. Megfordul és visszaszól nekem: „Im jécé li házómán, ásu v lőhákót et háácic“. (Ha kijut az időből, visszatérek megőrizni a virágcserepeket). Azóta gyakran használom „Im jécé li házómán“ és használtam már az „ácic“ (virágcserep) kifejezést is.

Megtanít a legszükségesebb szavakra. Látod, ez „káftór“ (gomb) — mondja. Sok gomb „hárbé“, az „káftórim“ — magyarázza a többesszámot. És tudod mit csinállok most? — ki és begombolkozik — „ze lőkáftér“, ez gombolni. Tehát az egész szócsladót előadja nekem, szemléltetve. Így gyarapítja napról napra gyér szókincsemet kicsi barátóm. Néha vendéget is hoz nekem, az udvarbeli kis iskolást. Ugy látszik, büszke rám, a tanítványra.

Az amerikai külügyi hivatal segítséget ígér a német zsidóknak

„Az elnök rövidesen örömteljes üzenetet fog intézni a világ népeire“

Newyork, július 7. A washingtoni külügyi hivatal az amerikai zsinagógai tanács (Sinagogue Council of America State) elnökének: dr. Sámuel Schulmannnak egy a német zsidók támogatására vonatkozó megkeresésére a napokban válaszolt. A válasz így hangzik:

A dr. Schullmann vezetése alatt álló komité levelet intézett Roosevelt elnök-höz, amelyben arra kéri az Unió elnökét, hogy tegyen meg mindent, amit helyesnek lát és ami módjában van arra nézve, hogy a zsidók németországi sorsán könnyítsen. Győzze meg a német népet arról, hogy mekkora igazság talanságot követ el, amikor hatszáz ezer németországi zsidóhitű polgárt meg akar fosztani szabadságától és állampolgári jogaitól. Ha ezt megtenné, akkor kizárná őket az életlehetőségtől és koldusbotra juttatná a dolgozó és hasznos polgárok százazreit. A levélirő reméli, hogy elnök ur, akit az Egyesült Államok legbölcsebb és legemberszeretőbb férfiának ismernek, meg fogja érteni, mit jelent az, amikor egy ilyen nagy közösséget ki akarnak zárni a társadalmi együttműködés lehetőségétől.

Mert öntelt elégedettséggel, oh, de mennyi büszkeséggel mesélgeti társnőjének „áni móllámedet ótá“ — én tanítom őt. Mesél, csacsog zengzetes, csodás héber nyelven. Muzsikája összeolvad a madárdallal. Hó, má náim... Isenem, milyen kellemes is Erec Jisraélben ez a sócsesgő héber muzsika.

Megismeri a falon függő Bialik képet. „Át jódaát má ze műsorér“ — kérde tőlem. Elálmulok. Hát ez az öt éves gyermek honnan tudja, mi az költő és honnan ismeri meg fényképről Bialikot? Megkérdelem. Előhozza a Bialik jubileum alkalmával a gán-ban kapott képet és el is szavalja a rányomtatott Bialik verset. Aztán megbotránkozva meséli, hogy nem is tudja, miféle „chágigát Bialik hájtá, se Bialik ló histáté“. Nem is érti micsoda Bialik ünnepély volt a „gán-ban, hogy Bialik nem vett részt rajta. Ez! rossz néven veszi. De ő megkérte ám az édes anyját, hogyha Tel-Avivba mennek, vigye el őt Bialik bácsihoz. És miért „karná odamenni“ — kérdelem. Hogy megköszönjem Bialiknak a „Szfrijját Jóládim“-ot amit nekünk, a gán-nak írt. Megtudom, le, hogy Bialik kis gyermekkönyvtárát ajándékozta a héber óvodának, a szerzeményeit gyermekek számára és ő a gyermekek kedvence. Kedvenc írója. Mert Erec Jisraélben a héberül beszélő 5 éves kislányoknak már van kedvenc írójuk. Ha Tel-Avivba megyek, én is éppen Bialikhoz készülök. Intervjuért. Kis nyelvészemmel tehát az irodalom terén is megértjük egymást. Mindkettőnknek dolga van Bialik-nál.

Anyák! Ne haragudjatok. De itt értelemileg is sokkal fejlettebbek ezek a napsugaras, barnárúsült kis csöppöcskék, mint például Erdélyben. Nem tudnám elképzelni, hogy ott egy öt éves gyermek egyáltalán ismeri ezt a fogalmat, ír, hogy tudja, mi az. És ha verset „anul az óvodában, annak az íróját is meg tudná mondani. Itt kis kultúrleány, direkt nyelvész, pedagógiai tehetség mindahány. És milyen öntudatos kis vadócok. A szabad levegő életerős, új, szabad hajléása. Oltások át a tetteket is ebbe a gyönyörű nagy kertbe.

Jeruzsálem.

Ohlbaum Etus.

Az elnök ur jól tudja, mit tettek a zsidók Amerika érdekében és látni fogja azt az értéket, amit zsidó férfiak és nők reprezentálnak. Nagy befolyásával meg fogja találni a megfelelő eszközöket arra, hogy ebben az ügyben rövidesen örömteljes üzenetet fog intézni a világ népeire, üzenetet, amely nem csak Amerika zsidóhoz szól, hanem amely a világ minden zsidói szívében vigaszt és bátorítást érez.

A külügyi hivatal válaszirata végén a következőket mondja:

„A külügyi hivatal tudomást szerzett az ön leveléről és biztosítja önt afelől, hogy az Egyesült Államok külügyminisztere az ügyet alaposan kivizsgálja és késznek nyilatkozik arra, hogy minden eszközzel segítségére legyen a német zsidóságnak szomorú helyzetében.“

AZ „ORLOW“

aranyért, ékszerért a legmagasabb árat fizeti. Főpostával szemben.

Kevés pénzbe kerül az eleganciája, ha

CORDIANA áruházban

vásárol Fő tér 22 alatt az UDVÁRBAN:

Legujabb imprimé és sötis selymet, Marocaint, Chantung, bélé- és fehérenemű selymet. Habselyem fehérenemű, női és férfi harisnyák, férfi inganyagok, nyak kendők a legjobb minőségben!

Crape de Chine métere Lei 80

Évtizedes vevőink régen tudják már, kedvükre szépen fest, tisztít a CZINK gyár

Nyc
ci

Az amerikai kormány

We
kol
alt

Csikágó, július 7. A szervezett júli Csikágóban em majd folytatógói világkiállítás rendezték a fűzőt a tőzölhetette dr. V az English a cionista v Agency egyik A konferencia része a német palesztinai párttal a kérdé zott a konferen zott, amelyek

szoros össze man Chaim öt éves pale amely hata mozgósítani nize

Weizmann e ferencia tárgya nését viharos rencia résztve ken keresztül vezet volt veze hogy Weizman legnagyobb m teni Amerikáb Amerika cionis Jewish Agency tása irányában nista világkon számolnak azza azok a delegát ként, akik We lett fognak ál

A konferen gó Palmer há gátus sereglet Egyesült Állam amerikai cionis zottságának je berg terjesztet között további vetelte a chalt kormánytól. M te a levelet, a a Jewish Agen kérdésben sir a palesztinai fők dök számára k ványok lényegé „Ez a kérdé különös jelen nagyrésze s kü gi zsidóság tr kintettel, ahol nak tervszerű valott politikáj Morris Roth arra hogy

Palesztina fe szág prosper ny

Megállapította, mán 1662 ameri lesztinába, aki dollár tőket vit dörlás az amer gitségével tört leg emelte ki s mányszónak a J séges együttmü ban sajnálatos Angliának min még igen sok hogy valóban e ban vállalt köt végül a palesz tervét, hogy jó és szükségtelen mai törvényhoz

A konferen gadott el, mely zsidókat, hogy hen dr. Weizm aságának meg

Hogyan tanulok héberül Palesztinában?

*

temes érdekek érvényesülése, boldogulása biztosítatik az önzők s hazafiainak ellen, de ellenkezőleg. A kötött gazdálkodás többnyire a tehetségtelnek, a korruptak diadalát jelenti az állam, az összesség és a tehetségesek fölé.

Hiszen jól tudjuk, naponta érezzük, hogy mily nyomasztó gond a mai ember életében a kötött devizagazdálkodás a behozatali és kiviteli engedelmek rendszere, amelyeknek kijátszására, megszerzésére az egész világra kiterjedő szervezetek egyszóval, akik nehézzé teszik, megdrágítják az életet s a tömlőbe vonszolják mindazokat, akik a kultúra és a humanizmus jegyében nem akarják tudomásul venni, hogy mindenütt a világon a kötött gazdálkodás tartama alatt komoly különbséget tesznek ember és ember között. A kötött gazdálkodásra vonatkozó rendelkezések törvénybeiktatásával tehát megszünik az emberi egyenjóság amelyet teljes mértékben csak a kereskedelmi és gazdasági szabadság tud biztosítani.

Amellett az állami intervencionális hatálybaléptetése együtt jár az igazságszolgáltatás csődjével is, hiszen a tilto rendelkezések többnyire ellenkezőnek a logikával, az értelemmel, a dolgozó, az alkotó, a teremtő ember érdekeivel s így csak természetes, hogy a becsületes és igazságos bíró, aki nem csupán a törvények rideg szavát, de az emberi jogokat is méltányolni köteles, gyakran teljesen tanácstalanul áll s vagy lekiismerete ellen kénytelen dönteni, vagy át kell adnia magát a kor szellemének, amely pedig a történelem tanúságai szerint, rendszeresen a pártok vagy osztályok uralkodását vagy diadalát tartja fontosnak.

A londoni konferencia számottevő és előkelő résztvevői szinte mind-mind az angol liberális gazdasági iskola neveltjei, akik megborzadnak a kötött gazdálkodástól, akik kimondhatatlanul szenvednek minden olyan törvény és rendelet alatt, amelyek a tisztességes és hazafias ember méltóságát és mozgási szabadságát korlátozzák s talán éppen ez a legfőbb oka annak, hogy már szinte mindannyian a legszívesebben haza mennének, mert úgy érzik, hogy a dolgok még nem értek meg ahhoz, hogy a nemzet vezetői elhadják azokat a bilineseket, amelyeket a haborus gazdálkodás tanítómesterei — kétségtelenül kényszerűségből — raktak a világra, amelyeket azonban napjainkban csak azok propagálnak, akikben az egyéni érvényesüléshez nincs tehetség, s akik főleg csak akkor tudnak produkálni, ha mások s az állam fizeti a cehet.

Eppen ezért a világ gazdasági és pénzügyi rendezéséhez az első komoly lépés egy olyan konferenciának összehívása, amely az ugynevezett kapitalista termelési rend alapján egyszóval összes országokra nézve kimondja az összes korlátozó rendszabályoknak hatályon kívül helyezését s a gazdasági szabadság teljes érvényesülését és ez a konferencia — bár minő hihetetlen is e pillanatban — rövid időn belül össze fog ülni, mert a kötött gazdálkodás egyformán csődbe visz minden államot akármilyen nagy, akármilyen kulturált, s akármilyen jószándékúak is az ország vezetői.

י ה ו ד י ם !!

אכטעט - לעגט געוויכט
אויף פערלעליכקייט אין
כשרות אונד קויפט נור
דאס פאן פערלעליכען
יודישען ערצ״גוטע

„OLIVUM“

שפייערעהל

Können nevethe! A legjobb vicclap az

Ojság

ezenul változatlan terjedelemben csak

5— lel

Évtizedes vevőink régen tudják már, kedvükre szépen fest, tisztít a CZINK gyár

Megérkeztem Jeruzsálembe és azonnal hozzálattam törni a fejem, miként sajátíthatom el leggyorsabban az élő héber nyelvet. Öreg fejjel nehéz ám a könyvből magolni és ez nem is élő nyelv. Az nem zeng és nem cseng a szívedbe, fülbe. Más módokat után kutattam tehát. Beiratkoztam első kísérletként a Lemel-iskola III-ik osztályának kurzusaira. Ujságot olvastunk. Bizony lehetett volna is ott tanulni, ha csakhamar bele nem unok ebben a komoly formába. A kultúra egyéb hajlékait kerestem fel tehát. Eljártam fővárosunk irodalmi, kulturfőadásaira. Egy Ben-Jehuda ünnepélyen Yellint hallom. Csodás a kiejtése, talán a legszebben beszél egész Erec Jisraélben. A héber írók estélyén Chernichowskyt, Burlát ismerem meg mint előadókat. A Habima kulturstíjén Bialikot és Olsvangert hallgatom. Bialik beszéde nyomán meglevenedik előttem a „Mátmid“ ingó arnyékalakja és a világ legtermészetesebb dolga előttem, hogy a mi kedves Olsvangerünket itt Jeruzsálemben héberül és nem Kolozsváron németül hallgatom. Aztán nekibátorkodom és el-eljárom a héber egyetlen irodalmi, történelmi előadásaira. Prof. Klausner éppen Abraham Mapporól ad elő, Yellin filológiát. Merész elhatározással később már a színházakba járok. A Habimában, a Matatában, az Ohel-ben otthonosan érzem már magam és élvezem az új zsidó történelmi színművet. Szekler „Ráchább“-ját, Bialik „Jom sisi kácer“-ját, Dosztojevskij „Ejjeli menedékhely“-ét (Bássfél), Shakespeare Chernichowsky fordításában. És az itt született, itt aktuális szatirát. Valódi „töcceret háarc“, — gondolom. Mert a Mataté a szatirát művel, az Erec Jisraélben sarjadzó, ki-mélelő pompásan találó, esakis de-illő aktuális gunyt. A híres „Panneta“ énekesnőknél, Bracha Cöfirán. Osznat Sarah Lévi, tisztán érzem az áléf és ájin megkülönböztetett kiejtését. De ha a vásártéren a legegyszerűbb mondatra kerül a sor, bizony nem egyszer megakadtam. Emiatt a kicsi Rinnához iratkoztam be tiszteletbeli tanulónak.

A családnál, ahol a Jaffa uton nap-sugaras szobában lakom, van egy öt-éves kis barátom. Rinná, Dal, a neve. Ablakom alatt egy óriási fa árnyékot és madárdalt szolgáltat nekem. Reggel kellemes csicseregéssel költögetnek és én hallgatom, lesem, hogy vajjon héber-e a kiejtésük, tényleg máse ez a madármuzsika, mint amelyhez eddig volt szokva a fülnk. Másik ablakom kis barátom csicseregése hallik. Figyelem, lesem, mit beszélget fáradhatatlanul az édesanyjával, kora hajnal-tól egészen a „gán“ idejéig. Gondolko-dom vajjon melyiket bálumom, melyiket élvezem inkább? Kis barátom be-nyit és eldönti nehéz problémámat. Kö-telességeimre ébreszt. Kikérdi a teg-napi szavakat. Fontosságának teljes tudatában lépked egyik tárgytól a má-sikig és komoly arcoaskálával foly-vást kérdi: át jódáát ná? Csalódot-tan huzza össze fekete csemöldökét, ha tudom. És milyen bájos mosolyra de-rül, ha hibát ejtek. Miért ég a kályha? — kérdi csodálkozva. Hamamtj májim báttánnur. Vízet melegítettem a kály-hán, — felelem neki. — „Chimmánti májim ál háttánnur!“ — javít ki gyor-san. Olyan csodálatos nyelvtani ér-zéke van, hogy nálunk nem egy felnőtt tanító megirigyelhetné. Leül a szőnye-gre és a kártyával játszik. Én regisztrá-lom a hasznát belőle, két új szó: söti-ách — szőnyeg, kóláfim — kártya. Az-tán odalép a toalettasztalhoz és én tőle tanulom meg a gombostű, biztosítótű, parfóm és egyéb fontos kellékeket. (Sziká, sziká, szgurá, böszem.) Megáll egy fényképem előtt. Ez te vagy, — mondja — de tudod-e hogy mi ez. Rá-mutat és elsorolja: ze cillum, zót hi zöchuchit, zót hi hammszgeret. És én megtudom, hogy a képeret „miszge-ret“. Megjegyzem magamnak mert cso-dálatos memóriájával nem felejtí el a már megmondott szavakat s talán már estére kihallgatásra kerülhet a sor.

Mert a holdvilágos estéken is belátogat hozzám. „Hájjaréach iggul“ — állapít-ja meg. Nem tudom mi az „iggul“. Megkérdelem. Körülnéz szemem kutat, für kész a szobában Szeretne felfedezni valamit, amivel szemléltethesse velem. Nem talál. Megfogja a kezem és az ud-varra vezet. Rámutat az égen gyanul-talanul sétáló holdvilágra és bosszankod-va mondja: hát nem látod, hogy „ig-gul“? Még mindig nem tudom mi az. Egyszerre csak boldogan fut oda a fal-ban lévő nagy csatornanyíláshoz, a te-lihold mása és lelkesedve magyarázza nekem: „hinné iggul“, látod ez az. Nem felejtetem el többé, hogy kerek, annyi mint „iggul“.

Gyakorj látogatásait kis kaktusz cseré-peimnek és a szobámban lévő babáknak köszönhetően. „Zót hi mönaggenet vöze hákkusi. Jeled kusj mócé chén böénáj“. Ez a baba hegedül és ez a másik egy sze-reccsen — mondja. Rájövök, hogy „kusi“, szercesent jelent. A kicsi szercesen babát „jeled kusj“-nak nevezi el és különösen megtetszik neki. A születésnapjára oda-ajándékozom. Kis nyelvészem boldogan fut el a „szercesen gyermekekkel“, a kjerde-melt nyelvtanítási honoráriummal. Meg-fordul és visszaszól nekem: „Im jécé li házómán, ásuw löhákót et háacie“. (Ha kijut az időmből, visszatérek megönnö-zni a virágcserepeket). Azóta gyakran hasz-nálom „Im jécé li házómán“ és hasznát vettem már az „ácie“ (virágcserep) ki-fejezésnek is. Megtanít a legszükségesebb szavakra. Látod, ez „káftór“ (gomb) — mondja. Sok gomb „hárbé“, az „káftórim“ — magya-rázza a többesszámot. És tudod mit csiná-lok most? — ki és begombolkozik — „ze lökáftr“, ez gombolni. Tehát az egész szócsaládot előadja nekem, szemléltetve. Így gyarapítja napról napra gyér szó-kincsemet kicsi barátom. Néha vendéget is hoz nekem, az udvarbeli kis iskolást. Ugy lárszik, büszke rám, a tanítványra.

Az amerikai külügyi hivatal segítséget ígér a német zsidóknak

„Az elnök rövidesen örömteljes üzenetet fog intézni a világ népeire“

Newyork, július 7. A washingtoni külügyi hivatal az amerikai zsinagó-gai tanács (Sinagogue Council of America State) elnökének: dr. Samuel Schulmannnak egy a német zsidók tá-mogatására vonatkozó megkeresésére a napokban válaszolt. A válasz így hang-zik:

A dr. Schullmann vezetés alatt álló komité levelet intézett Roosevelt elnök-höz, amelyben arra kéri az Unió elnökét, hogy tegyen meg mindent, amit helyesnek lát és ami módjában van annakéve, hogy a zsidók németországi sorsán könnyítsen. Győzzé meg a né-met népet arról, hogy mekkora igazság talanságot követ el, amikor hatszáz-ezer németországi zsidóhitű polgárt meg akar fosztani szabadságától és ál-lampolgári jogaitól. Ha ezt megtenné, akkor kizárná őket az életlehetőségtől és koldusbotra juttatná a dolgozó és hasznos polgárok százazreit. A levelírő reméli, hogy elnök ur, akit az Egyesült Államok legbölesebb és legemberszeret-őbb férfiaknak ismernek, meg fogja érteni, mit jelent az, amikor egy ilyen nagy közösséget ki akarnak zárni a tár-sadalmi együttműködés lehetőségétől.

Mert öntelt elégedettséggel, oh, de meny-nyi büszkeséggel mesélgeti társnőjének „áni mólámedet ótá“ — én tanítom őt. Mesél, csacsog zengzetes, csodás héber nyelven. Muzsikája összeolvad a madár dallal. Hó, má náim. . . Isenem, milyen kellemes is Erec Jisraélben ez a sok csengő héber muzsika.

Megismeri a falon függő Bialik képet „Át jódáát má ze műsorér“ — kérdi tő-lem. Elámulok. Hát ez az ötéves gyermek honnan tudja, mi az költő és honnan is-meri meg fényképről Bialikot? Megkér-dem, Előhozza a Bialik jubileum alkalmá-val a gán-ban kapott képet és el is sza-valja a rányomtatott Bialik verset. Aztán megbotránkozva meséli, hogy nem is tud-ja, miféle „chágigát Bialik hájtá, se Bial-lik lö histatéf“. Nem is érti micsoda Bialik ünnepély volt a „gán“-ban, hogy Bialik nem vett részt rajta. Ezú rossz néven veszi. De ő megkérte ám az édes-anyaát, hogyha Tel-Avivba mennek, vigye el őt Bialik bácsihoz. És miért akarnál odamenni? — kérdelem. Hogy megköszön-jem Bialiknak a „Szifrijját Jóládim“-ot, amit nekünk a gán-nak írt. Megtudom, le, hogy Bialik kis gyermekkönyvtárát ajándékozott a héber óvodának, a szerze-ményeit gyermekek számára és ő a gyer-mekek kedvence. Kedvenc írója. Mert Erec Jisraélben a héberül beszélő 5 éves kislányoknak már van kedvenc írójuk, Ha Tel-Avivba megyek, én is éppen Bialikhoz készülök. Intervjuért. Kis nyelvészemmel tehát az irodalom terén is megértjük egy-mást. Mindkettőnknek dolga van Bialik-nál.

Anyák! Ne haragudjatok. De itt érte-lmleg is sokkal fejlettebbek ezek a nap-sugaras, barnára sült kis csöppségek, mint például Erdélyben. Nem tudnám el-képezni, hogy ott egy ötéves gyermek egyáltalán ismeri ezt a fogalmat, író, hogy tudja, mi az. És ha verset tanul az óvo-dában, annak az íróját is meg tudná mon-dani. Itt kis kulturlény, direkt nyelvész, pedagógiai tehetség mindahány. És mily-en öntudatos kis vadócok. A szabad levegő életerős, új, szabad hajléasa. Otsá-tok át a tetteket is ebbe a gyönyörű nagy kertbe.

Jeruzsálem. Öhlbaum Etus.

AZ „ORLOW“

aranyért, ékszerért: a legmagasabb árat fizeti. Főpostával szemben.

Kevés pénzbe kerül az eleganciája, ha

CORDIANA áruházban

vásárol Főter 22 alatt az UDVARBAN:

Legujabb imprimé és sottis selymet, Marocaint, Chantung, bélés- és fehérenemű-selymet. Habselyem fehérenemű, női és férfi harisnyák, férfi inganyagok, nyak-kendők a legjobb minőségben!

Crepe de Chine métere Lei 80

Nyolcmillió dollárt hoznak fel az amerikai cionisták Weizmann öt éves palesztinai tervgazdaságára

Az amerikai cionista konferencia a chaluc-cifikátok számának felemelését követelte a palesztinai kormánytól. Weizmann kívánják az amerikai cionisták ismét a Jewish Agency élére állítani

Weizmann szerint nagyvonalu transzjordániai kolonizációra csak a Jordán-völgyének zsidók által való benépesítése után lehet gondolni

Csikágó, július 7. Az amerikai cionista szervezet július 1-3 között tartotta meg Csikágóban évi országos konferenciáját majd folytatlagosan július 4-én a csikágói világiállítással kapcsolatosan megrendezték a zsidó-napot. A kongresszusnak különös fényt és jelentőséget kölcsönözött az a tény, hogy vendégként üdvözölhette dr. Weizmann Chaim professzor az English Zionist Federation elnökét, a cionista világszervezet és a Jewish Agency egykori elnökét.

A konferencia tanácskozásainak nagyrésze a németországi zsidóság konstruktív palesztinai felépítésére volt szentelve. Ezzel a kérdéssel igen behatóan foglalkozott a konferencia és több határozatot hozott, amelyek

szoros összefüggésben állanak Weizmann Chaim professzor nagyszabású öt éves palesztinai tervgazdaságával, amely hatalmas összegeket tervez mozgósítani a mezőgazdasági kolonizáció szolgálatára.

Weizmann Chaim professzornak a konferencia tárgyalótermében való megjelenését viharos ovációval fogadták a konferencia résztvevői. A delegátusok perccen keresztül ünnepezték a cionista szervezet volt vezérét. Általános a vélemény, hogy Weizmann amerikai látogatása a legnagyobb mértékben meg fogja erősíteni Amerikában azt az áramlatot, amely Amerika cionista körében Weizmannnak a Jewish Agency élére való újra megválasztása irányában megindult. A prágai cionista világtalálkozóval kapcsolatosan számolnak azzal, hogy Amerikában főleg azok a delegátusok kerülnek ki győztesként, akik Weizmann újráválasztása mellett fognak állást foglalni.

A konferencia megnyitó ülése a csikágói Palmer házban zajlott le. Öt ezer delegátus sereglett össze a konferenciára az Egyesült Államok minden részéből. Az amerikai cionista szervezet végrehajtó bizottságának jelentését dr. Morris Rottenberg terjesztette elő. A jelentés többek között további cifikátok kiadását követelte a chalucok számára a Palesztina kormánytól. Morris Rottenberg ismertette a levelet, amelyet Nachum Szokolov, a Jewish Agency elnöke intézett ebben a kérdésben sir Arthur Grenfell Wauchope palesztinai főkormányzóhoz, kérve a zsidók számára kiadott bevándorlási igazolványok lényeges felemelését.

„Ez a kérdés — írja Szokolov — ma különös jelentőséggel bír a zsidó nép nagyrésze s különösképpen a németországi zsidóság tragikus helyzetére való tekintettel, ahol a zsidóknak mint zsidóknak tervszerű elnyomása hivatalosan valott politikája lett.“

Morris Rottenberg rámutatott azután arra, hogy

Palesztina felvevő képessége az ország prosperitása folytán jelentősen emelkedett.

Megállapította, hogy az elmúlt év folyamán 1662 amerikai zsidó vándorolt ki Palesztinába, aki több mint három millió dollár tőkét vitte magukkal. Ez a bevándorlás az amerikai cionista szervezet segítségével történt. Rottenberg elismerőleg emelte ki sir Arthur Wauchope főkormányzókat a Jewish Agencyvel való készséges együttműködését. Másrészt azonban sajnálattal állapította meg, hogy Angliának mint mandatárius hatalomnak még igen sok tennivalója volna ahhoz, hogy valóban eleget tegyen a mandátumban vállalt kötelezettségeknek. Kritizálta végül a palesztinai kormányt az azt a tervet, hogy jövedelmi adót vezessen be és szükségtelennek deklarálta a palesztinai törvényhozó testület felállítását.

A konferencia határozati javaslatot fogadott el, melyben felhívják az amerikai zsidókat, hogy a legközelebbi négy évben dr. Weizmann Chaim öt éves tervgazdaságának megfelelően nyolcmillió dol-

lárt hozzanak fel 250 ezer új zsidó palesztinai letelepítésére.

A szükséges ötmillió fontból az amerikaiak nyolc millió dollárt, azaz két millió fontot vállaltak.

Egy másik határozati javaslatban az amerikai cionisták felhívják a Jewish Agencyt, hogy ez a Népszövetség pénzügyi és politikai támogatását kérje a németországi zsidók Palesztinában való letelepítése számára. Az amerikai cionisták a Keren Hajjeszóddal, és a Keren Kajemmettel szemben vállalt kötelezettségeiktől függetlenül közre fognak működni a Weizmann-terv keresztülvételében.

A konferenciával kapcsolatban az amerikai cionista szervezet bankettet adott dr. Weizmann Chaim tiszteletére. A banketten ezerötven személy vett részt, akik 125 ezer dollárt jegyeztek le az amerikai Palesztina-kampány számára. Louis Lipski és Morris Rottenberg beszédeket tartottak, amelyekben méltatták Weizmann Chaimnak a cionista eszme érdekében kifejtett munkáját.

A beszédekre Weizmann válaszolt különösképpen a cionista kolonizációs politika problémájával foglalkozva. Felhívta a figyelmet arra, hogy mennyire vesze-

delmes volna, ha a mezőgazdasági és városi telepítés között nem volna különbség a szükséges egyensúlyra. Nyomatékosan hangsúlyozta Weizmann, hogy

Transzjordániában mindaddig nem lehet nagyvonalu zsidó kolonizációra gondolni, amíg maga a Jordán-völgye nincs zsidók által kolonizálva. Csak a Jordán-völgy kolonizálása után lesznek meg a biztonsági előfeltételek a transzjordániai zsidó kolonizáció számára.

A július 4-én, a világiállítást alkalmával lezajlott zsidó napon Weizmann Chaim kiállítási elnök: Rufus Dawes tiszteletbeli vendégként vett részt. A zsidó napon százötven ezer zsidó vett részt az Egyesült Államok minden részéből. Hatalmas tetszéssel találkozott az „Egy néprómánca“ című darab előadása, amelyen háromezerötven néző vett részt és amely a zsidó történelem kiemelkedő mozzanatait illusztrálta.

Fejfájásnál és idegfájdalmaknál rheuma, köszvény és hüléses betegségeknek nincs jobb, mint a Togonal-tabletta. A Togonal oldja a húgsavat! Egy kísérlet önmagáért meg fogja győzni!

A gyermektelen házasság: „Törvényes prostitúció“

Mi mindent ki nem találnak a náciok

Berlin, július 7. A német propaganda-minisztérium egyik képviselője kijelentette a sajtó reprezentánsai előtt, hogy a Hitler-kormány „törvényes prostitúció“ nak fogja deklarálni a gyermektelen házasságokat. A kormány minden eszközzel azon lesz, hogy támogassa Németország-

nak ismét való benépesítését.

A náci lapok a fenti kijelentést kommentálva megállapítják, hogy Németországban a népesedési arányszám fokozatosan csökken. 1876-ban ezer lakosra évente 45 születés, 1913-ban 20 születés, ma pedig mindössze 9.7 születés esik.

A törvényszék felmentő ítélettel rehabilitálta az ártatlanul meghurcolt kolozsvári főrabbit

„Közönséges inszenálás és nyilvánvaló beugratás volt az egész“ — állapította meg a védelem

Cluj-Kolozsvár, július 7. (Az Uj Kelet tud.) Éjjel egy óráig szünet nélkül nyitja — mint beszéde elején megállapították. A védelemnek elege volt a hároméves halasztásból és végig akarta tárgyalni az ügyet egy nap alatt. A tanú kihallgatások után Colfescu ügyész tartotta meg vádbeszédét, tőle már megszokott tónusban. A vádbeszéd, amely szokás szerint a fantazmagóriák felhőiben járt és megállapította, hogy hat tipikus bűnöző ül a vádlottak padján, élükön Glasner Akibával, aki ennek a „megvesztegetési manővernek“ spiritus rektora volt. Ugy vélte az ügyész, hogy Glasner és társai a társadalmi erkölcsi rend megbontói, ösztönös, egész a lélek mélyén rejtőző destrukció vezető cselekedeteiket. Meg kérdezte, hogy vajon egy püspök hajlandó lett volna ilyen cselekedetre és ő maga megállapította, hogy nem, ilyes mire csak egy rabbi képes. A cselekedet intenciója, Glasnerék korrumpáló szándéka érdeklő a vádhatóságot első sorban. Clonta derék leleplezésén meg-

hiusult ennek a destrukciónak egy terve: megszerezni a rendőrséget a gabelszedés számára, lefizetni és saját szolgálatába állítani az államot, melyet a rendőrség képvisel. Felhívta ennek a megvesztegetési kísérletnek súlyos voltára a törvényszék figyelmét, azt is tekintetbe véve, hogy a vádlottakat lelkiismeretfurdalások gyötrik. Ezt bizonyítja — mint beszéde elején megállapította Colfescu —, hogy imponáló védelemmel vonult fel a hat vádlott. Ha nem éreznék bűnösségüket, kevesebb védőt alkalmaztak volna. Végül a BTK 460-ik paragrafusának alkalmazását kéri, az enyhítő körülmények mellőzésével, amit az ügyész szerint nem érdemelnek meg ezek a vádlottak.

Az egyúttal vádbeszéde elsőnek dr. Pop Ionel emelkedett szólásra. Megállapította, hogy Colfescu ügyész ma nem cáfolt rá hírnevére és a fantázia határára mozogva, különböző elemekből szötte át vádbeszédét. A nagyon élvezetes beszéd azonban sokkal érdekesebb lett volna, ha jogi alapokon nyugvó, jogsze-

Faj a gyomra?

Az ideges gyomor biztos jele a gyomorsavtúltengés által okozott emésztési zavaroknak. A gyomorsavtúltengés megakadályozza a gyomor emésztési működését, az emésztetlen táplálékok erjedését idézi elő és a gyomor általános leromlását vonja maga után. Hogy megszabaduljon ezekről a kellemetlenségektől és gyorsan visszanyerje jó emésztését, vegyen Magnesia Bisurata-t. Egy félkányalnyi étkezés után feloldva kevés vízben megszünteti az égéseket, a gyomor felfúvódását, a gyomornyomást és a savanyu szájszagt és az emésztési működés teljesen normalissá válik. Egyen a jövőben ebédre bármit és vegyen utána Magnesia Bisurata-t, meg fogja látni, hogy emésztése megkönnyült. A Magnesia Bisurata, amely teljesen ártalmatlan és könnyen bevehető, kapható minden gyógyszerárban és drogériában 75 lejes árban, vagy nagy gazdaságosabb formában 110 lejért.

rü fejtegetés alapján tényeket és nem elméleteket sorolt volna fel.

— Ritkán vállalkozok bűnügyeket — mondotta dr. Pop Ionel —, mikor azonban megláttam ennek az esetnek a tényállását, szíves örömet vettem át. Elsősorban azért, mert

soha még ilyen nyilvánvaló és közönséges inszenálás nem fordult elő praxisomban.

Durva és izléstelen beugratás volt ez, zászánprovokációval és ami az egészben a legmegdöbbentőbb egy állami hivatalnak, a kolozsvári rendőrségnek közreműködésével. A tendőrségnek vannak eszközei a bűntettek felderítésére. De ezeknek magas eszmei színvonalon mozgó eszközöknek kell lenniök, erkölcsij sulyal kell bírniök. Ez az inszenálás, mely egy nagyvonalú hitközség fejét hurcolta meg,

éppen etikai szempontból ítélendő el, annak az etikának szempontjából, melyet Colfescu ügyész akar minduntalan megvédeni.

Colfescu glóriát von Clonta feje köré, aki ezt az egész akciót kitervelte és ezt a közönséges bűnügyet kovásolta.

Felolvassa a büntetőtörvénykönyvnek azt a paragrafusát, amely kifejezetten előírja, hogy állami tisztviselőnek megvesztegetési ajánlatot azonnal vissza kell utasítania, semmiesetre sem engedni meg, hogy zászánprovokatóri célokkal a tisztviselő az összeget elfogadja.

Hosszas jogi fejtegetés után a vádlottak felmentését kéri dr. Pop Ionel. Glasner és társai nem akartak megvesztegetni senkit: egy rendelet végrehajtását kérték Clontától. Ez pedig nem megvesztegetés.

Dr. Fischer Tivadar dr. Dan Parten és dr. Milea Ioan ügyvédek is hasonló hangnemben világították meg a pert. Dr. Fischer Tivadar indignálódva utasította vissza azokat a vádakát, amelyeket az ügyész Glasner Akiba ellen emelt.

Éjjel egy órkor jutott el a per ítélet-hozatalig. A törvényszék teljes mértékben rehabilitálta Glasner Akibát és társait: felmentette őket a vád és annak következményei alól. A védők és a hallgatóság melegen gratulált a meghurcolt főrabbinak felmentéséért, míg Colfescu ügyész megfellebbezte az ítéletet.

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

G. H. Wells: Az élet csodái Wells-Huxley: Nagy Biológia

3 hatalmas albumkötet dűszkötésben, 15 színes műmelléklettel és több mint 1000 képpel

a régi 2900 lej helyett most 500 lej

csak amíg a készlet tart Lepage-nál Kolozsvár, utánvétel portóval (50 L.), előre fizetve portómentes.

NIVEA
CREME • OLAJ barnító hatása felülmulhatatlan

mert egyrészt elősegíti a leburnulást, másrészt pedig meggátolja a bőr felégését. Mindenki meg fogja Önt csodálni természetes barna színéért. — De ne napfürdőzzék soha nedves testtel, hanem minden esetben előzőleg dörzsölje be bőrét NIVEA-CREME vagy NIVEA-OLAJ-jal.

NIVEA-OLAJ: Lei 55.—, 85.—
NIVEA-CREME dobozban: Lei 16.—, 34.—, 72.—, tubusban: Lei 30.—, 45.—

KÖZGAZDASÁG

A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara hivatalos tájékoztatója az új kontingentálási rendeletről

A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara értesíti a kerületéhez tartozó (Cluj Năsăud, Turda Somes, Szilaj megyék) azon kereskedőket és iparosokat, akik külföldi árukat hoznak be az országba, akár eladás, akár feldolgozás végett, hogy 1933 július hó elsejével kezdődőleg, az alább felsorolt vámtételek alá eső áruk behozatala külön miniszteri engedélyhez van kötve és azonkívül ezen áruk után Hivatalos Lap 148. számában megjelent és 1941. számú folyó év június 30-án kelt királyi dekrétummal életbeléptetett táblázatban foglalt ugynevezett kontingentálási illetéket kell fizetni az eddigi vám, forgasztsági, forgalmi- és luxusadón kívül.

Az új kontingentálási rendszer alá eső áruk vámtarifája tételszámainak felsorolása:

47	55	61	73	75	76	77	78	79	80	81	82	83
84	90	91	92	93	95	97	98	100	119	120	123	124
134	135	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	152
153	154	155	156	157	170	173	179	180	184	185	186	274
275	277	278	287	304	307	310	325	330	331	332	333	341
344	348	370	385	390	395	396	397	403	404	406	407	408
413	414	416	420	425	427	428	433	461	462	463	464	465
466	467	468	469	470	471	472	473	474	475	476	477	479
480	481	482	483	484	485	486	487	488	489	490	491	495
496	497	498	499	500	501	502	503	504	505	507	508	509
510	511	512	513	514	515	516	517	518	519	520	521	522
523	524	525	526	527	528	531	532	535	536	537	538	539
543	544	546	547	548	552	554	562	568	569	571	578	580
584	586	588	590	592	609	615	616	670	678	702	706	720
728	741	742	743	760	766	767	792	794	806	809	819	820
829	830	831	834	835	840	841	842	848	856	857	860	862
863	864	889	893	911	914	932	934	935	936	937	938	941
942	943	948	949	960	961	980	981	996	1006	1015	1016	1017
1018	1019	1020	1030	1031	1032	1033	1034	1045	1038	1039	1040	1045
1049	1050	1051	1055	1057	1060	1062	1074	1075	1077	1080	1081	1089
1093	1094	1096	1097	1100	1101	1102	1103	1104	1105	1106	1112	1115
1119	1123	1131	1132	1133	1134	1138	1139	1141	1144	1148	1158	1159
1160	1165	1167	1169	1175	1181	1183	1184	1187	1190	1197	1199	1200
1203	1208	1209	1210	1211	1212	1225	1226	1228	1229	1231	1232	1233
1234	1235	1236	1237	1238	1240	1241	1242	1243	1244	1245	1248	1249
1250	1251	1252	1253	1254	1256	1257	1257	1259	1260	1261	1262	1264
1265	1266	1267	1268	1269	1270	1271	1275	1278	1288	1289	1290	1291
1293	1295	1310	1326	1334	1340	1342	1356	1400	1408	1409	1410	1414
1415	1416	1417	1420	1424	1425	1426	1445	1446	1450	1455	1456	1490
1505	1507	1522	1523	1528	1531	1533	1534	1540	1541	1545	1550	1565
1581	1635	1654	1661	1668	1674	1725	1728	1729	1732	1743	1750	1751
1752	1754	1755	1756	1768	1771	1774	1775	1782	1788	1791	1792	

A felsorolt vámtarifája tételszámokban bennefoglatatnak az eddigi kontingentált vámtarifája tételszámok. A felsorolt vámtarifája tétel alá eső áruk behozatala iránti kérések csakis az illetékes, jelen esetben a kolozsvári Kamara által nyomtatott és a felek rendelkezésére bocsátott kéresem kerhetők. A kéréseket az importáló cégek maguk töltik ki és közvetlenül ők kell, hogy beküldjék, szabályszerűen felüllyerve, a következő címre: „Ministerul de Industrie si Comert, Serviciul Reglementării Importului, Bucuresti”.

A kéréshez csatolandó, a szintén a mi Kamaránk által kiállítandó vámtételekenti, illetve vámtételecsoportonkénti 200

lejes nyugta. E nyugtának érvénye három hónap, mely idő alatt a nyugta alapján bármikor be lehet a kérést nyújtani. Csakis a Kamara által rendelkezésre bocsátott nyomtatványokon kitöltött kérések bírnak érvénnyel, a más alakban benyújtott kérések nem veszik figyelembe. Kivételt képeznek a gépek behozatala iránti kérések, valamint a saját, személyi szükségletre szolgáló áruk behozatala iránti kérések, amelyek nem formulához kötöttek, de szintén a 200 lejes illeték alá esnek. Nem vétetnek figyelembe azok a kérések, amelyek mellé a 200 lej befizetéséről szóló nyugtát nem csatolták.

Az árubehozatal iránti kéréseket a beérkezéstől számított 15 nap alatt intézik el.

Mindazok a behozatali engedélyek, melyek 1933 július elseje utáni keltezéssel adatnak ki, háromhónapi érvénnyel bírnak. Tehát ezután nem fognak megállapítani hosszabb időre érvényes kvótát, hanem mindig csak háromhónapi érvénnyel bírókat.

Mindazoknak a behozatali engedélyeknek, melyek 1933 május hó elseje után és 1933 július hó elseje előtti időben adatnak ki, érvényességük a kiadási keletől számítva, két hónappal meghosszabbítottak.

(Grupul articolelor vamale) Vámtételecsoportok

Értelmezés: A kontingentálási rendszer félesztendeje arról győzte meg az illetékes fórumokat, hogy a szigorúan csak egyetlen vámtételre kiadott behozatali engedélyek rendszere nem felel meg a gyakorlati élet követelményeinek. A kereskedő vagy gyáros, aki valamely árukat a behozatalát kérelmezte, nem tudhatta előre pontosan, hogy ez az áru, ha majd a vámhivatalhoz kerül, pontosan melyik vámtétel alá fog elvámoltatni. Ezért legjobb belátása szerint kiválasztotta azt a vámtételek, amely alatt a kérelmezett áru valószínűleg vámolthatni fog és arra a cikkre kérte a behozatali engedélyt. Ha eltalálta, akkor nem volt semmi kellemetlensége, ellenben ha a vámhivatal az áru vámolásánál valamely cikkre vonatkozóan más véleményen volt, akkor a behozatali engedély alapján az árut nem lehetett elvámolni, hanem olyan vámtételre érvényes behozatali engedélyt kellett hogy kérjen, amilyen vámtételek a vámhivatal kijelölt.

A kereskedelemügyi minisztérium, hogy az ilyen meglepetésektől az importáló cégeket megóvja, elrendelte, hogy bizonyos hasontermészetű kontingentált árukat csoportokba foglaljanak. Ennek a jelentősége az, hogy az importáló cégnek ezután nem kell pontosan megjelölnie a vámtétel számát, hanem elégséges, ha valamely több vámtételek tartalmazó csoportra kérelmezi az árubehozatalt. Például ha a kereskedő gyapjuszövetet akar behozni, elégséges, ha a gyapjuszövetek csoportjára, a 152—156. vámtételekre kéri az engedélyt, mert a behozandó gyapjuszövet, ha akármelyik vámtétel alá esik is ezen vámtételek közül, az e vámcsoportra érvényes behozatali engedély alapján nyugodtan elvámoltathja.

A kontingentált vámtételeknek csak egy része van ilyen csoportokba osztva, a többi, ilyen csoportokba nem osztott vámtételekre ezután is a vámtétel pontos megjelölésével kell kérni a behozatali engedélyt.

A miniszter rendelkezése értelmében, ha

valaki olyan árut akar importálni, amely ilyen vámcsoportokba eső vámtétel alatt vámolandó el, akkor az ezen vámcsoportokban foglalt összes vámtételek számok után külön-külön meg kell hogy fizesse a 200—200 lej díjat az illetékes kamaráknak.

Ezek a vámcsoportok a következők: Art. 97—98, 134—137, 140—146, 152—156, 178—180, 184—186, 274—275, 277—278; 307 a 310 és 325-el; 330—331, 396—397, 406—408; 462—463, 465—466, 468—469, 471—477, 480—483, 484—485, 490—491, 496—499, 501—502, 508—515; 516—517; 518—527, 531—532, 535—539, 543—544, 546—548, 568—569; 586 az 588, 590 és 592-el; 741—743, 819—820, 834—835, 840—842; 862—864, 964—937; 942—943, 960—961, 980—981, 1016—1020, 1038—1040; 1049—1051; 155 az 1057-el; 1060 az 1062-el; 1074—1075, 1080—1081, 1093—1094, 1096—1097, 1099—1101, 1103—1104, 1133—1134, 1138—1139, 1158—1160, 1181

az 1183-al; 1210—1212, 1228—1229, 1236—1237, 1240—1241; 1249—1251; 1261—1262, 1264—1265, 1267—1268, 1270—1271; 1289—1291, 1408—1409, 1410 az 1414—1416-ig; 1417 az 1420-al; 1424—1425, 1455—1456, 1531 az 1533—1534-ig; 1540—1541, 1728—1729 és 1750—1752.

Könnyebb érthetés céljából példát hozunk fel: Ha a kereskedő kizárólag csak is a 143. számú vámtétel alá eső gyapjuszövetet akar behozni, akkor minthogy e tétel a 140—146. vámcsoport alá tartozik, az összes e csoportba tartozó 7 vámtétel után kell a 200—200 lej illetéket megfizesse, vagyis összesen 1400 lejt.

A Kamara gondoskodni fog, hogy a vidéki importcégek nagyobb kereskedelmi göcponokban is beszerezhesék a szükséges kérsnyomtatványokat, ellenben az előírt 200 lejes illetéket közvetlenül a Kamaránkhoz kell befizetniük.

Minden további felvilágosítással bármikor rendelkezésére áll a cluj Kamara.

A francia kamara újabb vámemeléseket szavazott meg

Rendeleti uton léptetik életbe az új vámtételeket

Párizs, július 7. Daladier a kamara ülésén törvényjavaslatot terjesztett elő, amelyben felhatalmazást kért a kormány számára aziránt, hogy egyes vámtételeket rendeleti uton megváltoztathassanak. A kamara vita nélkül, négyszáznyolcvannyal szavazattal tíz ellenében nyomban megszavazta a felhatalmazási törvényt.

A déli párizsi lapok hangsúlyozzák, hogy a francia kormány fel fogja emelni azokat a vámtételeket, amelyek hátrányt jelentenek Franciaországnak. A kormány a londoni tanácskozásokból leszürt tapasztalatok alapján nem is

fogja megvárni az aranystandardos álamok elleni újabb atakot, hanem már a holnapi nap folyamán proklamálni fogja a vámemeléseket.

Párizs, július 7. A francia szociáldemokrata párt parlamenti frakciója értekezletet tartott, amelyen azt a határozatot hozzák, hogy a párt csak abban az esetben szavazza meg az Ausztriának adandó nemzetközi kölcsön francia transzára vonatkozó kibocsátási felhatalmazást, ha Ausztria szakít a diktatúrával és visszaállítja az alkotmányos helyzetet.

SPORT

Autóbuszon érkezik a Hakoah, nevessz ünnepélyes fogadtatás. A Hakoah—Haggibbor és Hakoah—NAC mérkőzésekre vasárnap d. u. már három óra körül, kedden délután már félhat órakor külön járatok lesznek a Főtérről. Jégyek elővételben a Stadion sportüzletben. A Hakoah, az eredeti tervtől eltérően nem vonaton, hanem autóbuszon jön Kolozsvárra. Az autóbusz érkezése bizonytalan és így az ünnepélyes fogadtatás elmarad. A közönség helyett a pályán fogja ünnepelni a Kolozsváron szívesen látott bécsi zsidó csapatot.

A vasárnapi boxmérkőzés részletes ismertetése. Az unitárius kollegium udvarán vasárnap este 9 óra körül rossz idő esetén a tornateremben fognak találkozni az ország legjobb amatőr boxolói. A könnyű súlyt Tutuianu Radu, volt nemzeti bajnok és a Jonescu generális diszövének jelenlegi birtokosa fogja képviselni, ellen fele a kitűnő képességű Biró Ferenc, Erdély bajnoka, lesz. A bántám-súlyban a KKASE stílusos játékaról közismert Tattár Laci, erdélyi bajnok és az országos bajnokság harmadik helyezettje, fog megküzdni Panaitescu Dumitruval. Keresztés Bársan Joannal, a munténiai bajnokság második helyezettjével fog izgalmas küzdelmet folytatni, a pehelysúlyban, az elsőségért. Gavrilescu Vlad kerületi bajnok Nagy gyulával a KKASE első helye

zettjével kell megküzdjön a félközépsúly első díjáért. A mérkőzés annál izgalmasabbnak ígérkezik, mivel a KKASE az ezelőtt három évvel elszenvedett 7:3-as vereségért revansot akar venni, amit azonban az Umberto Iancu kemény öklü neveltjei nem egy könnyen fognak engedni.

A Haggibbor turisztikai szakosztálya értesíti tagjait, valamint kirándulásain résztvevő vendégeket, hogy f. hó 9-én a bécsi Hakoahnak a Haggibbor futballcsapata elleni mérkőzése miatt nem rendez kirándulást. Tekintettel arra, hogy a világhírű zsidó futball-együttesnek kolozsvári szereplése országos viszonylatban is rendkívüli zsidó esemény, a szakosztály vezetősége kéri tagjait és vendégeit, hogyha nem is kedvelői a futballsportnak, zsidó szolidaritásuk jegyében ezen a futballmérkőzésen, mely július 9-én, vasárnap délután 4 órakor lesz a városi sporttelepen, minél nagyobb számban megjelenjen szíveskedjenek.

Theodore Dreiser: Amerikai tragédia. A szerelem és pénzsóvár amerikai ifjúság tragédiája. A legnagyobb mélységeket tárja fel, amelyek a háboru utáni fiatal nemzedék előtt nyílnak meg: a szörnyű lelki harcot, amelyet a testet-lelket megállító szegénység és a gondatlanságot jelentő gazdagság nap-nap után való összehasonlítása jelent. A három kötet ára fi-nom papirosan nyomva fűtve 234 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában, az összegyűjtés beküldése mellett, vagy utánvétellel.

Ganz Abrahámné

Kóser szakácskönyve

ismét kapható az UJ KELET könyvosztályánál

Ara 180 lei

Hatvannég duhajkodik.

London, július 7. Jobban ahhoz a sonlitható, mel összes orvosai vöbe vetett job vannygy állam gen, összetörve gyultan, büszk lehet ép tagok Vajjon sikerült

Bete a cs

Valószínűleg, zel kétezer zara Wesminster a nem serteq me Londont az 6 templombajáro Lourdeshez has rultak a delegá baye oltáraí elé ba érkező turis apátság új grot ott látom a sok

Kétségtelen: val egyidejűleg életkedv. Míg a lán egy — leg „kormányozható boldogulást, ad az emberek, m nagyszerű tény tehát elhagyták vetkeztében em nyek árai, az á lya kezdett ren rendeleket esz közé és a nép színházak, a M togotottak, a k nyekről nem is röl pedig teljes tud élni, ame Okos, szinte ra agyalja, hogy n ná és ha megos olyan komoly on nel a módot kif a munka eredm ben egyik az 6 Éles az az elvé termelő nemzet kok és a rentie lasztja. Ime a politikájaja: mig gunk, hogy az sük és kevesebb ők azon vannak lehetőleg minél nek el az egyre lett. Nagy küllö

Mint minden színhelye South Intézet épülete A valóságban a zó hotelekben ta delegátusok ter ben, a Claridge ahogy a svájciak gol szóval me Claridge-ben. A niaiak, a spanyol gyemek, a görögö ben lakkak, m kaiak stb. a Sa a strandon. Ké mesebb lett volt számára, ha a Földtani Intézet Hotelben szállta például Mr. Bri ciák kedvence a let őket lebes

Mera

mindennap két Kolozsvár —D órákor, érkezik Kényelmes és

A konferenciázó London

Hatvannégy állam zarándokai Londonban. Az angol nép óvatosan duhajkodik. Lázás munka a delegátusok hoteljében. Ujságírók a leszen

London, július 7. London most legjobban ahhoz a városhoz lett volna hasonlítható, melybe elküldték a világ összes orvosai összes betegeiket. A jövőbe vetett jobb hittel küldte ide hatvannégy állam megbízottait, kik beteg, összetörve jöttek ide s kiknek gyógyultan, büszkén és daliásan, ha csak lehet ép tagokkal kell innen távozni. Vajjon sikerült nekik?

Beteg államok zarándoklata a csodatevő Londonba

Valószínűleg. El nyomorult világ közel kétezer zarándoka már megjárta a Westminster abbay-t és azt hiszem nem sértek meg senkit sem azzal, ha London az ő zarándokaival és az ő templombajáró delegátusaival egy új Lourdeshez hasonlítom. Hogy miért járultak a delegátusok a Westminster abbay oltárára elé? Mert minden Londonba érkező turistának meg kell nézni az apátság új grottáját, melyben már-már ott látom a sokszáz mankót, a kaucuk-

ból készült kis öntözőkannákat és a kis térdeplöket, melyeken mintha csak ott látnám a beteg államok beteg kiküldötteit, amint Istenhez fohászkodnak a konferencia sikeréért. Mert hiszen, hogy nemsokára már ennyire leszünk.

Megkísérlem leírni Londont úgy, ahogy 1933 júniusában láttam. A kiváló londoniak egyházem meg lehetnek elégedve. Rengeteg az egzotikus ember Londonban, kiket mind a konferencia csodított ide. Ez az idegenforgalom egy kisebb országot már régen szanált volna. És ezért nem tudok egy rossz szót sem találni a konferenciák ellen. Azonban a tulajdonképpen „season” még nem kezdődött meg. Néhány hét múlva már divatban leszünk. Addig meg kell elégednünk azzal, hogy — úgy mint ma láttam — a Times harminchat hasábot szentel a sportnak és csak négy hasábon foglalkozik velünk, a konferenciával. Azonban ebben a szép virágzó júniusban a sok egzotikus delegátus határozottan jól áll Londonnak.

Nincs aranyalap — van pénz

Kétségtelen: az aranyalap elhagyásával egyidejűleg Angliába visszatért az életkedv. Míg a La Manche tulsó oldalán egy — legalább — mérsékelt és „kormányozható” inflációból várják a boldogulást, addig itt ugy járkálnak az emberek, mint valami befejezett, nagyszerű tény után. Az aranyalapot tehát elhagyták Angliában, minek következtében emelkedtek a nyeresztermékek árai, az államháztartás egyensúlya kezdett rendeződni, a flotta megrendeléseket eszközölt, pénz ment a népközé és a nép mulat. Az éttermek, a színházak, a Music Hallok igen jól látogattak, a különböző sportrendezvényekről nem is beszélek, a löversenyek pedig teljesen hallgatók. Ez a nép tud élni, amellyel nem könnyelmű. Okos, szinte ravasz arccal először kiagyalja, hogy miképpen is csinálhatná és ha megcsinálta, akkor ugyanolyan komoly odaadással, mint amilyen mel a módot kifundálta, beleveti magát a munka eredményének élvezetébe. Ebben egyik az ő amerikai rokonaikkal. Éles az az elválasztóvonal, mely őket, termelő nemzetetőlünk, a hivatalnokok és a rentier-ek nemzetétől elválasztja. Ime a két nemzet gazdasági politikája: míg mi franciák azon vagyunk, hogy az igényeinket csökkentésük és kevesebbet fogyasszunk, addig ők azon vannak, hogy minél hamarabb, lehetőleg minél magasabb árakat érjenek el az egyre fokozódó forgalom mellett. Nagy különbség ez kettőnk között.

Mint mindenki tudja, a konferencia színhelye South Kensington, a Földtani Intézet épülete. Ez a hivatalos verzió. A valóságban a konferenciát a különböző hotelekben tartják meg. Az amerikai delegátusok természetesen Dorchesterben, a Claridge szállóban laknak, vagy ahogy a svájciak által népszerűsített angol szóval mondják: a Palace Hotel Claridge-ben. A németek, a belgák, a kínaiak, a spanyolok, a kanadaiak, a lengyelek, a görögök stb. a Mayfair Hotelben laknak, míg a franciák, a délafrikaiak stb. a Savoy Hotel választották a strandon. Kétségtelen, sokkal kényelmesebb lett volna a francia delegátusok számára, ha a francia követség és a Földtani Intézet között lévő Hyde Park Hotelben szálltak volna meg, itt lakott például Mr. Briand is — azonban a franciák kedvence a Savoy és erről nem lehet őket lebeszélni. Mr. Gilles, a Sa-

voy igazgatója ugyanabból a Vaucuse-ból származik, ahonnan Mr. Daladier való és így Franciaország valóságban rokonságban van a Savoy Hotellel. A nagy márvány kadallókban, a sok aranyéirdában, a süppedő szőnyegekben és a sekdiszes porcellánban és bronzban, melyek még mind a második császárság idejéből származnak, valóban fel is ismerni a családi vonást Franciaország és a Savoy között.

Lent a fekete és fehér márvánnyal burkolt faul hallban delegátusok jönnek, mennek, fáradt tekintettel lépnek be a felvonóba s míg repülnek fel az emeletekre, már a következő harc taktikai elszeléseinek török a fejüket és nagy borralvót adnak a liftboynak — és nem akarom mondani, hogy ez az egyetlen ember, aki nagy hasznot húz abból, ha egy diplomata gondolkodik. A nagy világlapok tudósítói lesben állnak és ha egy-egy politikai feltűnik, lecsapnak rá mint a sas az áldozatára, a politikus valamit nyög kétségbeesésében és a tudósító már csak is az állandóan bérrelt telefonfülké felé és leadja Párizsban, Rómában, Berlinben, Moszkvában azt hogy... — majd pedig visszatérnek és mint kik dolgukat jól végezték, becsüpednek a kényelmes mély fotelbe és várnak. Várnak valamire, a Nagy Eseményre, melyet azzal segítenek elkészíteni, hogy mindent jobban tudnak, mindenről olyan jól vannak informálva, hogy maguk a delegátusok is csodálkoznak, mindenről értesítve vannak, ismerik az összefüggéseket és egy izgatott szóból többet tudnak, mint a laikus közönség az általuk megírt részletes és okos jelentésből... Ez a hangulat, a minden konferenciák hangulata, ilyen volt Versailles, ilyen volt Genf és ilyen volt Locarno...

Világtörténelem

— Kölcsonőzön egy zsakette? Ascot számára... szükségtelen édes fiam, mehet szürkében is... Hallotta már? Litvinov egymillió dollár értékű rendeléseket adott fel... Megjegyzem, ha okvetlen egy jó zsakettet akar, akkor menjen el a Covent Gardenbe, van ott egy nagyszerű szabó, a konferencia számára legalább hatvan zsakettet készített... Ez a Roosevelt egy örült... Szó sincs róla: nagyon is higgadt. Cordell Huu beszélt ma reggel vele és Roosevelt félreértette: el van ragadtatva. Volt már a Wallace kiállítás? Remek, okvetlen nézze meg... Ki fogja megkapni a Grande Cordont?... Senki sem, öten tulaj-

donosai a Grande Cordonnak, beleértve a francia köztársaság elnökét is... Daladier ma reggel igen fagyos volt az amerikaiak kal... „Prenez garde a la peinture” Fouchoistól, „Martine” Jean Renardtól, „La damnation de Faust”... csupa francia darab — hogy-hogy: Londonban tilos angol darabon játszani?... mindent meghuztak a mai cikkemből, ugyszólván csak a nagybetűket hagyták meg... Hát tudja, ami engem illet, én legszívesebben Simpsonnal reggeliztem, ott még minden olyan igazán „british”... Igaza van, de inni még mindig nem tudnak az angolok. Láta már a King-Kongot? Okvetlen nézze meg. A főszereplő majom feltűnően hasonlít X. delegátushoz... — Chut!...

...Igy folyik a beszélgetés az előkelő tónusu hallban reggeltől késő éjszakáig, míg a lapok utolsó kiadásai is megjelennek, sőt még azután is a szomszédos bárban, a toalettermekben, ahol a fiatal Eton-diákok egyegy tánc között bejönnek gallért cserélni... A Grillben a magyarak gulyást követelnek, a franciák grincheurtt és fiatal burgonyát (de jó puhán!) a hinduk mögött legalább két szolgál halad és lesik uruk parancsát, a maitre d'hotel pedig nem győzi a sok telefonbeszélgetés előjegyezni, a franciák kis Renaultjajon száguldoznak, az amerikaiakra vár a nagy Packard és ez

Az Ön édesanyja is csak azt fogja válaszolni,

hogy:

„Valodi Franck”

használd — a kávédarálóval mint gyárjeggyel — és megtalálád amit keresel:

Erőt,
Izt,

Olecsóságot!

a színes gomolyag, amit a hatvannégy állam delegátusának neveznek, reggel újból belevész London forgatagába... És ezt nevezik világtörténelemnek.

A cuzistákkal és vasgárdistákkal készül fuzióra Goga?

Bucuresti Bukarest, július 7. (Az Uj Kelet tud.) Politikai körökben azt a hírt kolportálták, hogy Goga Octavian fuzió tárgyalásokat folytat a Vásgárdával és az antisemita ligával, a maga vezetése alatt egyesítve ezt a két szélsőséges szervezetet. Valószínűleg látszott tenni ezt a hiradást az, hogy Goga Octavian oravicai beszédében erősen kihangsúlyozta a faji

gondolat térhódítását és sovén hangokat pendített meg.

Az Adeverul ma úgy értesül, hogy ezek a verziók nem teljesen felelnek meg a valóságnak. Goga Octavian állítólag önmagát fogja megcáfolni az Elizeumban ma este tiszteletére rendezett banketten, mintha fuzionálni készülné Cuza és Zelea Codreanu csoportjaival.

„A keleteurópai biztonsági szerződések rendszerével új korszak kezdődik Európa életében”

A moszkvai lapok nagy jelentőséget tulajdonítanak Litvinov párizsi tárgyalásainak. Litvinov szerint a megnevezési szerződések ele nem irányu Nemetszág ellen

London, július 7. Moszkvai jelentés szerint a szovjetsajtó cáfolja a külföldi lapokban terjesztett hírt, hogy a keleteurópai biztonsági szerződések ele Nemetszág ellen irányulna.

Egyidejű bécsi jelentés szerint Litvinovot a hét végére várják az osztrák fővárosba.

Ezzel kapcsolatban Moszkvából azt jelentik, hogy Oroszország már 11 szomszédállammal kötött megnevezési szerződést a támadó fogalmának Politis-féle meghatározása alapján. Utolsónak az eddigiek sorában létre jött Litvánia és a szovjet között is a megnevezési szerződés.

Egyébként a moszkvai lapok nagy fontosságot tulajdonítanak Litvinov párizsi tárgyalásainak. Több lap értesülése szerint az orosz külügy népbiztos a régi orosz rezsim adósságai ügyé-

ben is tárgyalt. Ugy látszik, a szovjet most már nem zárkózik el az adósságok egy bizonyos részének elismerése elől abban az esetben, ha Franciaország új nagyobb kölcsönt nyújt Oroszországnak.

A Prager Presse annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy a kisanant és a szovjet megnevezési szerződésének életbeletetése után megszűnik az állandóan érzett nyomás. A lap hangoztatja, hogy a szerződéssel a beszarabiai kérdés is megnyugtató elintézés nyert. A szerződéssel a szovjet, ha nem is kifejezetten, de hallgatlag elismerte Romániának Beszarabiához való kétség telen jogát. Végetül a cikk hangsúlyozza, hogy a keleteurópai biztonsági szerződések rendszerével új korszak nyílik Európa életében.

Mera et Co. Autobusz Vállalat

1933 június 22-től

mindent nap kétszer indít közvetlen járatot az eddigi egy járat helyett.

Kolozsvár — Dés — Nagysomkut — Szatmár között. I. járat indul Kolozsvárról 6 órákor, érkezik Szatmárra 12.15 órákor. II. járat indul Kolozsvárról 14 órákor, érkezik Szatmárra 20.15 órákor.

Kényelmes és pontos utazás. Új kocsik. Indulás Kolozsvárról a főposta melletti autobuszállomástól.

Az Uj Kelet könyvjegyzéke

Körmendi: Ind. 715 82 L
Szenderkényi Anna: Felszabadultak 32 L
Emil Ludwig: Mussolini 57 L
II. Miklós cár bizalmas levele: Szerlem és tragédiám 56 L
Heltai: Életke 67 L
Károly Sándor: Az 500.ik emelet 40 L
B. Russel: Kina 90 L
Kassák Lajos: Angyalföld 65 L
Jarnó József: Börtön 40 L

Komor András: Fischmann S. utóda 48 L
Wells: A láthatatlan ember 32 L
Julien Green: Adrienne 44 L
Móricz Zsigmond: Forró mezők 44 L
Sinclair Lewis: Wreen urunk 44 L
Sherwood Anderson: Tar 44 L
Paul Bourget: A lelkiismeret 44 L
Katajev: A sikkasztók 44 L
Krudy Gyula: Boldogult urfikoromban 44 L
Sztinyai Zoltán: Aranykarika 44 L
Bojer: A nagy éhség 44 L
Bibó Lajos: Kétlelkű szerelem 44 L
Heltai Jenő: Almekháza 44 L
Smeljev: A pincér 44 L

Feltalálták a „mesterséges emberi szemet“!

Mr. Rex Horsfield angol technikus fantasztikus gépcsodája, amellyel a vakok — könyveket és térképeket olvasnak

A beláthatatlan perspektívájú találmányt most vezetik be az angol ipar körébe

London, július 7. Vajjon elő tudnak-e állítani majd egyszer a utdósok — emberi életet? Vajjon sikerül-e funkcionáló, élő organizációt teremteni valaha is. Orvosi, fiziológiai felelet nincs erre a kérdésre: ezzel szemben Londonban a fiatal Humphris-mérnök — mint ezt már többször jelentette — megteremtette a mesterséges emberi hangot s egy másik fiatal angol tudós — napjainknak kétségkívül legnagyobb tudományos szenzációjaként — megteremtette a mesterséges emberi szemet!

Bármilyen hihetetlenül hangzik is, Mr. Rex Horsfield, rendkívül érdekes arcú és egészen eredeti gondolkozású angol műszaki szakember oly feladatokat tud megoldani legújabb találmányával, amelyek — minden tekintetben — az emberi szem legmagasabb optikai feladatai közé tartoznak, sőt — annál még sokkal többet is.

Mr. Rex Horsfield, angol születésű férfi, aki tíz esztendeig élt Amerikában s találmányát is ott szabadalmaztatta először. A találmányt bizonyos speciális vonatkozásaiban ott már be is vezették a gyakorlatban s most azért jött Londonba és bérelt ki laboratóriumot a tudós, mert találmányát „ittthon“ akarja tökéletesíteni és bevezettetni az angol ipar körébe.

Mr. Horsfield maga, találmányát „All-electric artificial eye“-nek, „teljesen elektromos működésű szem“-nek nevezi. Ennek az új, emberi műszernek egyik legnagyobb legérthetlenebb produkciója az, hogy segítségével például — hihetetlen sebességgel szíjjel lehet válogatni színes üvegyöngyöket. Ha a „szem“ elé teszi a legkülönbözőbb színű gyöngyök ezreit, az a hozzákapcsolt mechanizmus segítségével, a kívánt színű gyöngyökből — kilencvenet választ ki másodpercenként még pedig minden szinhiba nélkül.

Ha színes nyomtatásokat tesznek a mesterséges szem elé, az a hozzákapcsolt speciális berendezés segítségével, a képek színe szerint kiválogatását olyan sebességgel végzi el, hogy „munkamennyisége“ legalább száz élő emberi szempár munkamennyiségének felel meg.

És mindezekon kívül — és ez a legnagyobb csodája a találmánynak — a vakok könyveket, újságokat, sőt térképeket tudnak olvasni általa.

Igen kevés olyan dolog van, ami kivülesik az én mesterséges emberi szemem munkakörzetén, abból, amit a rendszer, élő emberi szem el tud végezni — jelentette ki nemrég a feltaláló.

Alkalmam volt megtekinteni ezt a különleges emberi találmányt. Ugy néz ki, mint egy kis rádió lámpa, rádiócső. Maga a készülék három szímben készül: vörös, kék és zöld színekben. A kis lámpa maga a „mesterséges szem“, amely — minden egyes működése közben — más és más mechanikus berendezéssel kapcsolatos. Első működési csodája az, amikor a sokszínű gyöngyök közül hihetetlen sebességgel kiválogatja azokat a gyöngyöket, amelyeket „megparancsolok“ A XXX „lámpát“, egy kisebbfajta dobozban elhelyezett elektromos készülék egyik üregébe erősítik bele, bekapcsolják a készülékbe az elektromos áramot és a gép, egy — a mesterséges szemmel ellentétes oldalra erősített kosárkába — beledobálja... nem, nem, valósággal belelővi egymásután az egyforma színű, előre „megrendelt“ üveggolyókat.

A mesterséges emberi szem után nem kevesebb, mint 5400 színes üveggolyót lehet kiválogatni és egy dobozba szórni — percenként. Sőt, egyszerre különféle színű golyót is ki lehet válogatni, ha — így állítják be a készüléket.

Készülékemet Amerikában — mondotta a feltaláló — egészen magasrendű optikai feladatokra használják, például a vér színárnyalatainak felismerésére. És erre, az emberi szem által el nem végezhető munkára is — egyszerűen bevált. Egy ízben, igen mulatságos feladatot bízott rám egy amerikai „gentleman“, akiről kiderült, hogy — szeszcsempész. Egy sereg palackot hozott, a melyek mind fel voltak vignettázva. Arra kért, hogy a lehető legpontosabban illesszek ezekre a vignettákra — újabb-

kat, úgy, hogy az új, de ugyanakkora nagyságú vignetta pontosan — a legminimálisabb részletekig pontosan — ta karja a régit. A feladatot egy üvegen — mindentlaltó elektromos szemüvegem után — pontosan elvégeztem, de akkor kiderült, hogy bűnös célokra akarták felhasználni találmányomat s természetesen, többet nem álltam rendelkezésére megrendelőimnek.

Megszünik a vakság

A találmánynak legérdekesebb, szinte beláthatatlan perspektívájú működési területe az, amely a „vakok látóképességének“ fokozásával kapcsolatos. Mr. Horsfield találmányával képessé teszi a vakokat, hogy térképeket, könyveket, igen komplikált, úgynevezett „kék nyomtatásokat“ is el tudjanak olvasni. Az elektromos szem működése ilyenkor így történik:

Domboru aluminium lemezre — az

elektromos szem és a hozzákapcsolt készülék segítségével, különleges kétfélynél betüket vetítenek rá. A kísérletnél jelen volt egy vak ember is, aki azután ujjával, tapintása segítségével a domboru aluminium lemezen vibráló kék fényt megérezte és „elolvasta.“

Mr. Horsfield laboratóriumának nincs füle, azt azonban határozottan merem állítani, hogy — szeme van! Ha például egy látogató a kalappját feledékenységből a laboratórium asztalán felejtí, az elektromos szem ezt „meglátja“ és vörös fényel jelzi a hanyagságot. Ha a kalapot eltávolítjuk az asztalról, a készülék vörös fénye kialszik és felváltja azt a — zöld fény.

Ha az „emberi műszemet“ egy újabb készülékhez kapcsolja a feltaláló, akkor az „felfedezi“ az esti szürkületet és önmaga — minden emberi segítség nélkül — felgyújtja a villanyt.

Mindez, amit itt elmondottunk azonban, csak néhány részlet ennek a fantasztikus találmánynak az „akció területéről“.

Amerikában az ipar minden területén használják már a Horsfield-féle mesterséges emberi szemet. Olyan feladatokra, amelyeket élő emberi szem nem tud elvégezni és főképpen — nem olyan elképzelhetetlenül rövid idő alatt is, mint az én találmányom. A közeljövőben Angliában is bevezetem találmányomat, az ipar igen sok területén és hiszem, hogy itthon is ugyanazt a meglepő hatást fogom elérni vele, mint Amerikában elértem. (e. m.)

Vasárnap a szezon nagy sportatrakciója, a világ legjobb zsidó futball-csapata Kolozsváron,

D. u. 4 órakor:

Hakoah (Bécs) — Hagigibbor

(mint erdélyi zsidó válogatott).

D. u. 6 órakor:

TMTE—România (Temesvár) (Kolozsvár)

nemzeti bajnoki mérkőzés a városi sporttelepen.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Szombat 5, 7 és 9 órakor:

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:

Szegény kicsi árva. Mélyen megható film. Főszerepekben: Janet Gaynor és Warner Baxter.

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Szombat 5, 7 és 9 órakor:

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:

Vöröslámpás ház. Erdekfeszítő film. Főszerepekben: Ita Rina, az Erotikon filmből ismert művésznő.

SZINKÖR-MOZGÓ MŰSORA

Pénteken 3, 5, 7 és 9-kor: Férjfogás. Egy férfi, akinek szíve van. Bónyi Adorján Egy kis senki című világsikerű szindarabja után. A főszerepekben: Gustav Fröhlich, Maria Solveg. Rendezte: Bolváry. Zene: R. Stolz.

OPERA MOZGÓ:

Csütörtökön premier: Szerelmes bakák. Főszerepekben: Patt és Pa'achon, a kacagás világ-bajnokai.

Következő műsor: A három törvénye. Fősz.: Don José Moyca.

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, július 8.

Bukarest, 19.40: Grammfón, 19.40: Előadás, 20: Katonazene, 21: Szindarab.

Budapest, 6.45: Torna, 9.45: Hírek. — 10: Felolvasás. Közben grammfón. — 12.05: Cigányzene, 1.15: Pontos időjelzés, időjárás, 1.30: Grammfón, 2.45: Hírek, 4: Meseóra, 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, 5: Brahms előadás, 5.30: Szalonzenekari hangv. 6.35: Mit üzen a rádió, 7.30: Bodán Margit magyar nótákat énekel, 8.30: Pontos időjelzés, időjárás, 8.45: Nevető spanyolok, két egyfelvonásos.

Bécs, 19.20: Grammfónkabaré, Berlin, 20.10: Tarka történetek. Langenberg, 21.30: Vidám est. Lipce, 22.20: Könnyű és tánczene, Stuttgart, 22: Grammfón. Varsó, 20.30: Zsidó egyházi hangverseny, 21.30: Chopin hangv. Milánó, 20.45: Opera. Róma, 20.15: Grammfón, 20.45: Egyfelvonásos operák

Pága, 18.05: Grammfón. Pozsony, 20.25: Tarkaest. Kassa, 18.20: Grammfón. Osló, 22.15: Tengerészdalok, Stockholm, 16: Szólisták hangv. 17.45: Grammfón, 19.30: Karének.

HIDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 20 lej. Aláíráskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Kellemes otthont és teljes ellátást kaphat hivatalnoknő komfortos lakással rendelkező urinél a belvárosban. Cím a kiadóban.

A legízletesebb és legváltozatosabb vegetárius koszt a Schwartz Ignácné vezetése alatt álló „Familia“ kóser vegetárius étteremben kapható. Ünő ueca 10., hátul az udvarban. Egy menü (leves, főzelék, tészta) 25 lej. Abonoma ebédvacsora 900 lej, csak ebéd 600 lej.

Kelengyék készítése, függöny és agyterítő összeállítás, csipkebevarrás, párna montirozás, előrajzolás a legújabb minták szerint legszebben és legolcsóbban Fisch Böske kézimunkaszalonjában Str. Baritiu 16.

Könyvberendezés, szelvény és ágybetétek sürgősen eladók, Cal. Traian 31.

Egy jókarban levő szép háló és konyha berendezés eladó. Értekezni lehet Széchenyi tér 39. szám alatt. Szilágyi Eleonora raktár.

Művészies paróka készítés, alakítás és fésülést jutányosan vállalok. G Lotti Calea Reg. Ferdinand 3. az udvarban.

Bőrszakmában teljesen jártas nőtlen segéd kerestetik mielőbbi belépésre. N. B. jelígre a kiadóba.

Kirándulók figyelmébe! Kiránduláshoz szükséges élelmickek minden szombaton este is a Friedmann bodegában, Széchenyi-tér 1. sz. alatt beszerezhetők.

Vonaton Cluj—Oradea között elveszett kis kézitáska, stramli és tulesz. Jogos tulajdonomat hajlandó vagyok teljes értékéért visszavásárolni. W nberger Bernad Satmar, Str. Cuza Voda 6.

Benősi!ne fiatal kereskedő hozomány nélkül oly vállalat zsidó családba, hol egy iparág kitanulását, vagy más állás elnyerését lehetővé tennék. Leveleket „Hozomány nélkül“ jelígre a kiadóba kér.

Szüccsel, szőrmével mego tanám forgalmas, tágas belvárosi nődivat üzletemet, Jelige „Rentabilis“ a kiadóba.

Kertes házban uccai butorozott szoba kiadó. Bratjanu 45.

Fiúk előkészítését, mafterleinolását, esetleg szónoklat betanítását, valamint bármilyen osztályu gyermekek napos héber oktatását vállalom. Kepes, Timar u. 7.

Két szoba konyha mellékhelyiségekkel kiadó. Árpád ut 55. Megtekinthető 3—5-ig.

Az UJ KELET olcsó könyvei

Smedley: Magányos asszony	147 Lei
Patentre: Pénz	87 Lei
Juhász: Hősök, tudósok, emberek	147 Lei
Molnár Ferenc: Harmonia	54 Lei
Sigrid Undset: Koszoru	144 Lei
Schalom Asch: Moszkva	168 Lei
Schalom Asch: Pétervár	168 Lei
Marai: Csutora	117 Lei
Galsworthy: Vagyon urai	70 Lei
Galsworthy: Biró előtt	75 Lei
Babits Mihály: Gólyakaliva (kötve)	57 Lei
Karinty: Hasmütét	72 Lei
Juhász: Japán	36 Lei
Juhász: Olaszország	36 Lei
Pap: Megszabadították a haláltól	87 Lei
Adanov: Thermidor 9.	90 Lei
Aldanov: Összeesküvés	90 Lei
Aldanov: Ördög hídja	90 Lei
Paleologue: Három diplomata	54 Lei

— Százny tékü aranya az aranyval rekkal. Berr bank 183 millió szittet, amire zett manőve bankjegyek zelti a száz frank összes aranytartale frank.

— Megke házban a kóserül intézk. Budapestről. ták a magyar zói jogkör k. vényjavaslat szerül Eckha pártja a. Eckhardt l. utóbbi évtize nyok annyir nemzetnek g. töltésére. A nak a remén a kormányzó sem fogja a tására haszn

— Félmilli ték el Buenos társasági elm Buenos Aires telével temet sasági elnök ság, úgy, hog A koporsó v. a koporsót s tömegben me do pártok hi tás alkalmát össze ne verek nagy nehézsé ni az összeitk

— Mennyi ból jelentik: vizsgáló tudós tanulmányozás Föld és a legu betöltő gázze milliméter átr sűríteni.

— Ezer lej tetésre jéte verő kolozsvár káns részletek ma délelőtt a sodik szekciója per hőse eg asszony, Sz. még ezelőtt eg élt férjével. H kérte férjét, h zat, melyben költözne. A há a célra kismeme akor ak eladni ilyen összeget. jesen elejtette szony étől k iránt s egy alka társasággal e ahol éjfelutár az lassony mag ságot és a lak zsat a férj rávo figyelmesek let figyelmeztették férj testvérbáty aki azias értesít is. Sz. mikor er tön elindult raj került az egész között felesége lisabb helyzetbe után történt, az sából, részint a ványából lehet hogy Sz. annyira saját lakásában sége bachanalíá jával betörte a jesen felulva f sulyosan ütleget lason a törvény tetteges inzultu padjára Sz. A. vevő rokonokat. az in flagranti é szemekkel, sirva sajt. Az elegáns jelentett be a t fescu ügyész vád ő száz lej mellé kártérítésre itelt vette az itéletet.

HIREK

— Száznyolevanhárom millió frank értékű aranyat veszített a svájci jegybank az aranyválték ellen irányított manőverekkel. Bernből jelentik: A svájci jegybank 183 millió frank értékű aranyat veszített, ami az aranyválték ellen intézett manőverekkel van összefüggésben. A bankjegyek fedezete még mindig megközelíti a száz százalékot, mert 1988 millió frank összes kötelezettséggel szemben az aranyválték értéke mindig 1875 millió frank.

— Megkezdették a magyar képviselőházban a kormányzói jogkör kiterjesztéséről intézkedő törvényjavaslat vitáját. Budapestről jelentik: Tegnapi megkezdették a magyar képviselőházban a kormányzói jogkör kiterjesztéséről intézkedő törvényjavaslat vitáját. A kisczardapárt részéről Eckhardt Tibor bejelentette, hogy pártja a törvényjavaslatot elfogadja. Eckhardt leszögezte kívánja, hogy az utóbbi évtized alatt sem változtak viszonyok annyira, hogy felfogása szerint a nemzetnek gondolnia kellene a trón betöltésére. A képviselő beszéde végén annak a reményének adott kifejezést, hogy a kormányzó a kiterjesztett hatáskört sem fogja a parlamentarizmus megbénítására használni.

— Félmillió ember részvételével temették el Buenos Airesben Irigoyen volt köz társasági elnököt. Londonból jelentik: Buenos Airesben félmillió ember részvételével temették el Irigoyen volt köztársasági elnököt. A temetést ellepte a sokaság, úgy, hogy mozdulni is alig lehetett. A koporsó vívők egyúttal is ismételték a koporsót s tíz ember ezalkalommal a tömegben megsebesült. Az ellenségeskedő pártok hívei még a temetési szertartás alkalmát sem mulasztották el, hogy össze ne verkedjenek. A karhatalom csak nagy nehézségek között tudott végetvetni az összeütközésnek.

— Mennyi a világról anyaga? Londonból jelentik: Az Amerikai Yerkes csillagvizsgáló tudósai a csillagok színképeinek tanulmányozásából kiszámították, hogy a Föld és a legtávolabbi csillagok közötti ürt betöltő gázszerű és szilárd anyagot 12,7 milliméter átmérőjű csőbe lehetne összehúzni.

— Ezer lej fő és ötszáz lej mellékbuittetésre ítélte a törvényszék a feleségét verő kolozsvári kereskedőt. Érdekes és pikáns részletekben bővelkedő pert tárgyalta ma délelőtt a kolozsvári törvényszék második szekciójának dr. Dunca-tanácsa. A per hőse egy ismert kolozsvári uriaszony, Sz. A. kereskedő felesége, aki még ezelőtt egy évvel boldog házasságban élt férjével. Egy ízben az asszony arra kérte férjét, hogy vegyenek meg egy házat, melyben az asszony családja is beköltözne. A házat, amit az asszony erre a célra kiszemelt, négyezerötvenezer lejt akart eladni. A férj nem tudott egy ilyen összeget a házra áldozni s ezért teljesen elejtette felesége kérését. Az asszony ettől kezdve hidegebb lett férje iránt s egy alkalommal egy teljesen idegen társasággal elment egy éjjeli mulatóba, ahol éjfélutánig mulattak együtt, majd az asszony magához hívta az egész társaságot és a lakásán folytatták a mulatozást a férj átvallatásában. A házbeliek, akik figyelmesek lettek az éjjeli mulatozásra, figyelmeztették az ugyancsak ott lakó férj testvérét, aki lakásában történi, aki aztán értesítette a mítsem sejtő férjét is. Sz. mikor arról tudomásul szerzett, rögtön elindult saját lakásába, ahol még a került az egész társaságot ottkapni, kik között felesége is, nem éppen a legnormálisabb helyzetben helyet foglalt. Ami ezután történt, azt részint a tanúk vallomásából, részint az asszony orvosi bizonyítványából lehet megállapítani. Tény az, hogy Sz. annyira felháborodott azon, hogy saját lakásában, zárt ajtó mögött, felesége bachelériát rendez, hogy sétatáborral betörte a lakás ajtaját, majd teljesen felülva feleségére vette magát és súlyosan ütlegelte. A ma délelőtti tárgyaláson a törvényszék magánlakásért és tettleges inzultus miatt ültette a vádlottak padjára Sz. A-t és a verekedésben résztvevő rokonokat. A tárgyaláson megjelent az in flagrantia ért asszony is, aki lesüört szemekkel, sirva hallgatta férje vallomásait. Az elégedett asszony kártérítési igényt jelentett be a törvényszéknek, mely Colfescu ügyész vádbeszéde után 1000 lej fő, ötszáz lej mellékbuittetésre és 7500 lej kártérítésre ítélte a férjet, aki tudomásul vette az ítéletet.

Ismét elhalasztották a Himnusz-per tárgyalását

A törvényszék helyt adott Colfescu ügyész indítványának és egyszerre fogják megtartani az összes vádlottak perének tárgyalását. Háromszáz kisebbségi iparost helyezett vád alá az ügyész

Cluj-Kolozsvár, július 7. (Az Uj Kelet tud.) Ismeretes az a nagy port felverő Himnusz per, melynek már több tárgyalása is volt a kolozsvári törvényszéken. A kolozsvári törvényszék második szekciójában kellett volna tárgyalja Hevesi József és társainak perét, melyben Colfescu ügyész emelt vádat mintegy harminc kolozsvári kisebbségi iparos ellen, mert a múlt év Szilveszter estéjén a kolozsvári iparoskörben rendezett mulatozás közben mindannyian elénekelték a magyar Himnusz. A tárgyaláson megjelentek az összes vádlottak, azonban Colfescu ügyész

kérte a törvényszéket, hogy tekintve, hogy ugyanezzel a váddal még mintegy háromszáz magyar iparos van vádolva, akiknek az aktáik a kolozsvári táblán vannak, ne tartásuk meg a beidézett, mintegy harminc iparos perének tárgyalását külön, hanem egyesítsék a vádat és egyszerre tárgyalják mindannyiuk perét. A Dunca-tanács rövid tanácskozás után kihirdette a tárgyalás elhalasztását és a törvényszéknek azt a határozatát, hogy az ügy aktáit átteszik a táblához és egyszerre fogják az összes vádlottakat beidézni.

— Zsidó filmművészek és filmszerzők Hollywoodban, Newyorkból jelentik: A Metro-Goldwyn Mayer Corporation vezetője: Samuel Goldwin egy nagyobb érdekeltiséget hozott össze abból a célból, hogy munkalehetőséget szerezzen a Németországban lehetetlenné tett zsidó filmszínészek és dramaturgok számára. Samuel Goldwin Hollywoodba fogja koncentrálni ezeket a művészeket és írókat, ahol egy egészen újszerű filmprodukciónak fog létesíteni számukra.

— Tarbut-diákok találkozója. Felhívjuk a cluj-i Tarbut zsidó főgimnázium 1921—22., 1922—23. tanévében végzett osztálytársainkat, hogy tisztelegjenek, illetve találkozzonok, amelyet f. évi augusztus 5-én tartunk meg Clujon, megjelenni szíveskedjenek. Kérjük az azonos című értesítést az alábbi címekre: Dr. Weinstein Gyula Cluj, Piata Mihai Viteazul 8., dr. Abel Elemér Cluj, Str. Gen. Berthelot 25.

— Száz bálna titokzatos tragédiája, Newyorkból jelentik: Dél-Florida partjának lakosságát napok óta pokoli bűz gyötörte. A bűz csak előhírnöke volt egy furcsa és félelmes jelenségnek. Hamarosan óriási, oszlósnak induló huskolosszok sodort a partra a nenger árja. A beláthatatlan hústömegekről megállapították, hogy több mint száz bálna tetemei. Valami titokzatos tengeri tragédia pusztította el a hatalmas bálnákat, melyek már rothadó állapotban kerültek partra.

— Ragaszkodását az épülő és állandóan fejlődő Palesztinához mindenki a saját házában érezeti, ha: asztalán a „SHEMEN” olaja és a „PARDESS” narancsa lesz, háztartásában pedig a „SHEMEN MENORAH” palesztinai szappan, KNU TOCCERETH HAAREC!

— Sir Erik Drummond Anglia római nagykövete lett, Londonból jelentik: Sir Erik Drummond, volt népszövetségi főtiszt, Anglia római nagykövete lett.

Royal Muzgó

Ma, szombati kezdettel kivételes film Kolozsvárt először! Premier:

„A kék ég hadserege”

(Armata Azzura)

Legcsodálatosabb repülőfilm. Soha nem látott attrakciók. A film vetítve lesz szombati (8) 3, 5, 7 óraker, este 9 óraker ünnepélyes díszelőadás. Az összes polgári, katonai hatóságok, a sajtó jelenlétében, valamint Cav. Giorgio Spalazzi olasz királyi konzul személyes védnöksége alatt.

— Az osztrák kormány felemeli a buzavámot. Bécsből jelentik: Több lap közlése szerint a szövetségi kormánynak az a szándéka, hogy a buzavámot 2—3 aranykoronával emelje. Az erre irányuló rendeletet állítólag július 10 és 15. között fogják kibocsátani. A vámemelés a kedvező ausztriai terméskilátásokkal van összefüggésben.

A kolozsvári zsidó iparosok vigalmi bizottsága ezúton hívja meg Kolozsvár zsidó társadalmát folyó hó 9-én tartandó fagyaltas-éjére, mely a Regal kávéház különtermében lesz megtartva. A fagyaltást est fél 10 óraker veszi kezdetét. Tekintettel arra, hogy ezen est táncversennyel lesz egybekötve, ezúton kérjük tisztelt tagjainkat, hogy minél nagyobb számban megjelenjen szíveskedjenek. A hölgybizottság.

— Ne hiányozzon asztaláról a palesztinai „SHEMEN olaja” a „PARDESS” narancsa! Ne hiányozzon háztartásából a palesztinai „Shemen” szappan! Meg fog győződni eme áruk utólréhetetlen minőségéről és konvenialó áráról. Tehát mindennapi érdeke, hogy ezeket a cikkeket fogyassza. De ettől eltekintve is saját házában fog közvetlen kapcsolathoz kerülni az erec munkájával és termelésével. Kötelessége tehát: KNU TOCCERETH HAAREC!

— Négyháztalé dollárral csökkent Amerikában a látra való betétállomány. Londonból jelentik: Amerikában a látra való betétállomány az utóbbi hetekben 400 millió dollárral csökkent, miután a pénzügyminiszter a bankreform hatálya lépése óta nem térítettek ilyen betétek után semminemű kamatot.

1756

angol, francia, dán, holland, amerikai, német, olasz, osztrák, japán, svéd, orosz stb. pályázó közül az egyetlen magyar: Körmendy Ferenc nyerte meg a három legnagyobb angol és amerikai könyvkiadó cég által 1932-ben kiírt nemzetközi regénypályázat 1000 angol fontos (650.000 lej) első díját

A budapesti kaland

című nagy regényével. „A budapesti kaland”-ot eddig Románia olvasóközönségének nagyrésze nem vásárolta meg, mert 180 lejbe került. Május 25-én jelent meg az új olcsó kiadás. Az 500 oldalas könyv jó kiállításban, kemény fedőlapal csak

44 lej

lesz. Miután a könyv csak korlátozott példányszámban jelent meg, tanácsos, ha olvasóink és előfizetőink előjegyeztetik a könyvet az Uj Kelet kiadóhivatalában Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (Brassaj u.) 10. Vidékiek a portóval együtt 54 lej küldjenek be címünkre s a könyvet bérmentve azonnal elküldjük.

— A gálszécsi rabbi unokája Kolozsváron. A gálszécsi rabbinak a fia, a néhai, megboldogult Glasner Moseh unokája, Klein Károly rabbi Kolozsvárra érkezett. A fiatal rabbi egyike az ifjabb rabbi-generáció kiválóinak és aktív résztvesz a cionista mozgalomban. A Sasz-Chevrach vezetőségének felkérésére ma délután Droset mond, melyet Kolozsvár zsidó közönsége nagy érdeklődéssel vár.

— Kimutatás a Marpe Lanefes Egylet 1933. év június havi működéséről. Ki-oztatott 600 ebed, 100 liter tej, 8 liter bor. Bevételek: 600 ebed a 25. 15.000, tagdíjakból 7130, templomi és egyéb hozzájárulások 323, ebedek megváltása 687, e havi tulkiadás 866. Összesen 24.006 lej. Kiadások: Kiosztott ebedek értéke 15.000, ételhordásért 2983, igazg. költs. 1000, jutalékokra 1642, konyhai kiadások: főzés 1702, tejszámla városi betegeknél 273, segélyek városi betegeknél 1407. Összesen 24.006 lej. Neumann Mórné elnök, Mózses Elek titkár.

— Orvosi hír. Neumann Ernő dr., a budapesti egyetem orvos-doktora nögyászati rendeléseit megkezdte.

— A francia frank lett a nemzetközi forgalom kalkulációs bázisa. Párizsból jelentik: A nemzetközi kereskedelmi forgalom kalkulációs bázisa csaknem minden világrész exportüzletében a francia frank lett, mert az értékállóság legfőbb garanciáját a múltak tapasztalatai alapján a frankban látják.

— Házasság. Urán László Oradea, az Aviva-Barisszia zakénje folyó hó 9-én vasárnap tartja esküvőjét Berger Ducival Oradeán, Uri ueca 8 szám alatt (Schwartz Menyhértnek, leányintárnak), melyre Aviva-Barissziánus testvéreit, cionista elvtársait és ismerőseit ezúton meghívja. Minden külön értesítés helyett.

— Eljegyzés. Salamon Blanka Dés és Holländer Mózes Alór jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Salamon Sári és Básch Adolf Dés, jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

— Nyugdíjasok figyelmébe! Vasárnap, folyó hó 9-én délelőtt 10 óraker egyetünk Piata Cuza Voda (Boesky tér) 2. szám alatti helyiségében gyűlést tart. Felhívjuk egyetünk minden tagját, hogy azon résztvenni szíveskedjen. A gyűlésen az Elnökség a bucaresti kongresszus lefolyását fogja ismertetni.

— Königratzben az autóversenyzők egyike a nézők soraihoz rohant bele. Prágából jelentik: Königratzben az autóversenyzők egyike kocsiával a nézők soraihoz rohant bele. Két ember életét veszítette, egy súlyosan megsebesült.

— Doktorrá avatás. Grünwald Mártont (Cluj) a bécsi egyetemen folyó hó 7-én az összes orvostudományok tudorává avatták.

— Kis hírek Hitler Németországból. Berlinből jelentik: Hitler kancellár Frick és Göring jelenlétében fogadta az országok helytartóit s előttük expozét mondott a bel- és külpolitikai helyzetéről. — A birodalmi propagandaminisztérium tervbe vett egy háromnapos születésszabályozás-ellenes kampányt. — A lapok szótáraznak, hogy a dánok a nekik jutott Schlesvigben dán iskolákba kényszerítik a német kisebbségi tanulókat és még a tulajdonmódon németek által lakott területeken sem engedik meg német iskolák felállítását. — A jegybank elnöksége által irányított bankkuratorium a birodalmi kormánnyal egyetemben megkezdte a németországi hitelszervező működésének biztosítását célzó munkáját. Az ősz elején a szakértőkkel értekezletet fognak tartani s az anket eredmények felhasználják a kiadandó bankreorganizációs rendelet intézkedéseivel. — Öt német festőművész, az „uj német nemzeti szellem” legjellegzetesebb képviselői, névszerint Nolde, Barlach, Kolbe, Heckel és Schmidt gyűjteményes kiállításra rendeztek festményeikből és emiatt nagy lett a kavargóság. A nemzeti szocialista pártban nem ismerik el Noldet és Schmidtet az új irány művészeinek s különösen Nolde ellen nagy a harag, mert azt mondják róla, hogy ő az utolsó 14 év megfertőzött korszakának képviselője. A nemzeti szocialista egyetemi ifjuság tegnap a berlini egyetemen tiltakozó gyűlést hirdetett Nolde és Schmidt szereplése ellen, de Frick birodalmi belügyminiszter kívánságára elállt szándékától. — Nagy feltűnést kelt dr. Eisele neves publicistának letartóztatása, Eisele a nemzeti szocialista párt választási győzelmé után a müncheni Barna Ház sajtófőnöke lett és egyetlen bűne, amiért most őrizetbe vették az, hogy megelőzőleg a most feloszlott bajor néppártban volt sajtófőnöke.

UJ KELET Legújabb hírek

Amerika a maga politikáját követi, tekintet nélkül Európára

A jövő hétre halasztották a világgazdasági konferencia elnapolását kimondó plenáris ülést

Az angol parlament hétfői ülése is a világgazdasági konferenciával fog foglalkozni

London, július 7. A világgazdasági konferencia elnöksége tegnap egész napon át ülésezett. Az értekezlet tervezett plenáris ülést nem tartották meg s e héten a plénum már nem is ülésezik. Az elnökség azt a határozatot hozta heves és hosszantartó viták után, hogy az albizottságokhoz kérdést intéz aziránt, melyek azok a kérdések, amelyeket megegyezés reményével tárgyalni lehetne. Az albizottságoknak hétfőig be kell terjesztenük a tárgyalásra ajánlott problémák listáját.

A válaszok beérkezése után az elnökség újra összeül s ekkor fogja megállapítani a plénum elé terjesztendő javaslatok szövegét.

Az ülésekről kiszivárgott hírek szerint az amerikai delegáció a konferencia együttmaradása mellett érvelt. Álláspontját osztották a skandináv államok, Japan, Anglia és a dominionok, míg az aranystandardot fenntartó államok az elnapolást mellett törtek lándzsát. Valószínűnek tartják, hogy a konferencia a jövő héten mégis kimondja a bizonyos időre szóló elnapolást azzal, hogy egyes bizottságok a szünet alatt is folytatják munkásságukat.

Egyébként az angol alsóház hétfőn ülést tart, amelyen a világgazdasági konferencián a helyzetet teszik vita tárgyává. Az angol parlament csak a hónap végén kezd meg nyári szünetét.

Amerika csak önmagával törődik

London, július 7. Moley tanár, Roosevelt rendkívüli megbízottja tegnap este Southamptonban hajóra szállott s elutazott Angliából, vissza Amerikába. Ezt megelőzőleg szerda éjszaka rendkívül hosszú telefonbeszélgetések folytak a világerőkezlet amerikai delegációja és Roosevelt elnök között. Hull és Moley eddig főleg táviratban érintkeztek az elnökkel, az utóbbi napok izgalmas fordulatai után azonban szükségesnek tartották a közvetlen érintkezést vele.

Roosevelt éjjelkor telefonon is közölte, hogy lényegében nem térhet el álláspontjától,

vagyis attól, hogy Amerikának néhány hónapig „a maga politikáját” kell pénzügyi téren csinálnia, tekintet nélkül arra, milyen kihatással van ez más országokra.

Az amerikai delegáció az elnökkel folytatott telefonbeszélgetések nyomán közli a konferencia többi tagjaival, hogy be kell várni az amerikai árszint-emelési politika eredményeit, amihez mintegy három hónapra van szükség. Csak ha Roosevelt elnöknek ez az első kormányzati célja valahogyan kialakult, lehet majd tisztán látni abban a kérdésben, megvalósítható-e valamilyen kompromisszum az amerikai és az aranyalapos pénzügyi rendszerek között? Eppen ezért az amerikaiak azt ajánlják, hogy a világerőkezletet három hónapra halasszák el.

A newyorki lapok fenntartás nélkül helyeslik Roosevelt magatartását és a világgazdasági konferencia aranyfizesítés államainak adott éleshangu válságát. Helyesnek tartják,

hogy az amerikai elnök elég bátor ahhoz, hogy a gyakorlatba következtesen átvigye azt az elvet, hogy Amerikának elsősorban önmagával kell törődnie

és hogy gazdasági politikájában máris száz százalékosan érvényre is vitte ezt a princípiumot. Beavatott helyről származó információk szerint az amerikai kormány következő lépése a magas vámsokhoz való visszatérés lesz, hogy ez

által a csökkenő export egyensúlyba hozassék a bevétel mérséklésével.

Emelkednek az élelmiszerárak Amerikában

London, július 7. Newyorki jelentés szerint a dollár újabb árfolyamesése folytán Amerikában az élelmiszerárak az utóbbi napokban 30-60 százalékkal emelkedtek. Ezzel kapcsolatban az amerikai lapok úgy tudják, hogy az amerikai kormány ugynevezett „arúindexdollár” vagy „mozgódollár” kibocsátását tervezi, amelynek értékét a mindenkori áruindex és aranytartalmak közötti arányhoz igazítanák. Ennek alapján a dollár értékét állandóan módosítani kellene hogy ez az eljárás végül állandó és szilárd árszínvonal ki

alakulásához vezessen. Azt állítják, hogy ilyen nemzeti program megvalósítása két-három évvel halaszthatja el bármely nemzetközi pénzügyi vagy gazdasági egyezmény megkötését.

Párizs, július 7. A Havas távirati iroda washingtoni jelentése szerint augusztus első napjaiban meg fognak kezdődni a hadiadóssági revíziós tárgyalások, de a kötelezettségeiket nem teljesített államok egyelőre nem kapnak meghívást e tárgyalásokra, amíg az eddigi elmaradt esedékségeket meg nem fizetik.

London, július 7. A világgazdasági konferencia titkársága, amint azt a lapok közlik, hétfőn megkezdí Genfben költözködését.

Mihalache közeledést keres Lupuhoz és Iunianhoz

Bucuresti Bukarest, július 7. (Az Uj Kelet tud.) Madgearu pénzügyminiszter vasárnap tér vissza Bukarestbe külföldi utjáról. Hétfőn a fővárosba érkezik Mihalache volt belügyminiszter, aki hosszabb tanulmányutat tett a külföldön. A bukaresti sajtó értesülése szerint Mihalache memorandumot fog terjeszteni Vajda Sándor elé, amelyben mindenképpen el kell a pénzügyi politika megváltoztatását követeli a kormánytól. Mihalache a jelek szerint hajlik a restabilizációs prog-

ram felé. Az Aeverul szerint a volt belügyminiszter hazatérése után azonnal akciót indított az ugynevezett taranizmus talpraállítása érdekében. Nincs szó arról, hogy a taranisták felmondják a nemzeti párttal kötött fúziót. Mihalache közeledést keres azon áramlatok felé, amely a taranista ideológia vonalán mozognak és amelyeket szeretne ismét a nemzeti parasztpárthoz csatolni. Elsősorban Lupuról és Iunianról volna szó.

Jendrejevitz lengyel miniszterelnök Vaidával tárgyal Bukarestben az orosz megneptámadási szerződésről

A király audiencián fogadta és ebéden látta vendégül a lengyel miniszterelnököt

Bucuresti Bukarest, július 7. (Az Uj Kelet tud.) Jendrejevitz lengyel miniszterelnök, aki Konstancában tölti szabadságát, ma délelőtt Bukarestbe érkezett és megfogadta Vajda Sándor miniszterelnököt. A két miniszterelnök közel egy órában keresztül tárgyal egymással. Főleg az Oroszországgal kötött megneptámadási szerződésről, amelynek kétségtelen gyakorlati kihatása lesz a két állam politikai és gazdasági életére. Jendrejevitz kifejtette, hogy Lengyelország igyekszik döntőbírósi szerződést kötni Svájc-Oroszországgal, mert a döntőbíróso-

dás bevezetése képezne a legbiztosabb garanciát arra, hogy Moszkva respektálni fogja a megneptámadási szerződést. A lengyel miniszterelnök biztosította Vaidát, hogy a lengyel kormány igyekszik Lengyelország és Románia közötti barátságos kapcsolatokat még szorosabbá tenni.

Délben egy órakor Jendrejevitz a bukaresti lengyel követ kíséretében a királyi palotába ment, ahol az uralkodó rövid audiencián fogadta. Utána díszbéd következett, amelyen Jendrejevitz és felesége, Arczievszki bukaresti lengyel kö-

A Serviciul Maritim Român (Román Hajózási Társaság)

közvetlen és gyorsjáratokat létesít, személy- és áruszállításra egyaránt a DUNA-FÖLDKÖZI TENGER vonalon a következő utvonallal: Galati, Constanta, Sztambul, Pireus, Malta, Nápoly, Génua, Marseille, Barcelona, Algir, Catania, a SIRIA-PALESZTINA (Levánt) vonalon érintve a következő kikötőket: Galati, Constanta, Sztambul, Haifa, Jaffa, Port Said, Alexandria.

A DUNA-ÉGEI TENGER vonalon érintve a következő kikötőket: Galati, Constanta, Sztambul, Pireus, Patras Volo. Felvilágosítások az S. M. R. ügynökségeinél és igazgatóságánál Bukarest, Bd. Elisabeta, sürgőnycim: SEMERE.

Takarmany-mész
(szénsavas mész) minden mennyiségben
Ullmann József és Fia cégnél
Oradea, Telefon 677.

vet, Vajda Sándor miniszterelnök, Mironescu belügyminiszter, Popovici Mihály igazságügyminiszter, Samsonovici tábornok hadügyminiszter, Savel Radul scu külügyi alminiszter és dr. Tilea Viorel miniszterelnökségi alminiszter vettek részt.

Közvetlen küszöbön áll a Szent-szék és a német birodalom közötti konkordátum megkötése

Róma, július 7. A lapok szerint a szent szék és a német birodalom közötti konkordátum megkötése közvetlenül küszöbön áll. Von Papen német helyettes kan cellár, aki már tíz nap óta állandó tárgyalásokat folytat Pacelli bíboros államtitkárral, eljuttatta a konkordátum tervezetét Berlinbe, ahonnan a birodalmi kormány jóváhagyásával együtt ma légi uton Hitler magánrepülőgépén kettő óra negyven perces rekord idő alatt vissza került Rómába.

A konkordátum eltiltja a papság részvételét a politikai életben, de ennek ellenében egyházi és kulturális téren megie lelt szabadságot biztosít a római katolikus klérusnak és hívőknek.

Miért nem kapták meg júniusi fizetésüket az összes köz-tisztviselők

Bucuresti-Bukarest, július 7. A pénzügyminisztérium körrendeletet küldött az egyes minisztériumokhoz, rámutatva arra, hogy nagy erőfeszítések árán sikerült lehetővé tenni azt, hogy a köz-tisztviselők júniusi fizetését e hónap végéig folyósítsák. Ez azonban csak részben történhetett meg, mert az egyes minisztériumok és hivatalok még nem terjesztették be a kiutaláshoz szükséges tablokat. A pénzügyminisztérium kéri annak kivizsgálását, hogy mi ennek a késedelemnek az oka és közli, hogy a maga részéről nincs semmilyen akadály a fizetésük azonnali folyósításának.

Brazília utazik szabadságra az angol külügyminiszter. Londonból jelentik: Sir John Simon angol külügyminiszter a hónap közepén Brazília utazik szabadságra. Ugy hírlik hogy visszatérte után nem fogja újra átvenni a külügyminisztérium vezetését, hanem egy másik tárcát kap. A külügyminiszter felesége kíséretében utazik a délamerikai utra.

Julius Szent lesz a kolozsvári nyomdászok János ünnepélye. A kolozsvári nyomdászok, mint minden évben, ez idén is megrendezik hagyományos Jánosünnepüket. Az ünnepély, mely tánc, konfetti- és szertentésével van egybekötve, július 9-én, vasárnap du. 5 óraj kezdettel lesz a monostoruti Zajzon-kertben. A zenét a nyomdászok Gutenberg-zenekara szolgáltatja.

MUSSOLINI VALLOMASAI. Emil Ludvig, a világhírű író, a nagy emberek életének és belső világának ésszerű kutatója világhírű könyvét a mai Európa kétségtelenül legizgatóbb, legszínesebb politikai egyéniségéről — Mussoliniról írta. A könyv kapható az Uj Kelet könyvosztályában. Ára csak 57 lej.

Szederkényi Anna: Felszabadultak. A kitűnő író a ma asszonyának és vergődő korunknak legizgatóbb problémáit tárgyalja regényében. Ára csak 32 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Barza L. Pop (v. Brassai u.) 18. Telefon: 8-18

Egy kis

Németország népszekre von derült, hogy szekre is a jövőben csak nyilvánosan, rodalmi köztal látmozban az NSDlya "bocsát" művelhetnek nitanok ser is csak olya ország ter amilyen me szaga német rénumot eng szont nemze felléphetnek, dalmi közok pitja meg a „kulturosztal ján”. Szigo országban n műsorok két zöknek kell s tekintendő m nem a német született. Igy Liszt, Verdi, azonban „hib Napoleonnak, Wagnernek is sak német sz met történel mert az olasz gozó színpadi szetszerileg” met. Händel az a része, m maz” történe von Schilling mann Stucker stb.

A potsdami tották Nagy tairenek port meretes, Fridé tónél rendelte zettet érte. M egyezett, hogy dellt, ha a fes neki ad át. A Voltairen ker Hitler Voltair rajta keresztül

Miért nincs

A munkaal szen uj terv hallottuk már, alkalmak terem munkanélkülisé

Mert munkatagadja a hívta nagyon sok let eppen a közeli hogy mennyi.

Például szab lyókat, védőgát az összes erdél pusztító, szenn moruságos sze jät és vagyoni

Nem lehet elárvíz, nem le ma már mind mul az árvize árviz sehol, ah kezek gígázi e borzalmas csap

Es ott, ahol munkáskezek, k polgárral szem döbbentő indole zalmas áradat gyeket hogy en százmilliós tehe ságra, melynek nagyon régen f védőgátakat.

A múlt évben vőre is: árviz. A megélheté még az áradásb lyétől is óvja m